БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

5-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 141 (1145)
18 ИЮЛЬ ЖУМА 1958 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

Совет халқи АҚШ ҳукуматидан ўз қўшинларини Ливандан дарҳол олиб чиқиб кетишни талаб қилмоқда (1-бет).

Яқин ва Ўрта Шарқдаги воқеалар муносабати билан Совет ҳукуматининг баёноти (1-бет).

СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСда (2-бет).

З. Исроилов. — Саноат ва қурилишга партия раҳбарлиги савиясини оширайлик (2-бет).

Ўсишдан кечикаётган ғўзаларни табақалаб парвариш қилиб, ҳамма ерда мўл ҳосил етиштиришга эришайлик! (3-бет).

ТАНҚИД ВА БИБЛИОГРАФИЯ: Ф. Насриддинов. — Кекса шоир совғаси (3-бет).

Германия Бирлашган социалистик партиясининг V съезди ўз ишини тамомлади (4-бет).

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг пленуми (4-бет).

Қуролсизланиш ва халқаро ҳамкорлик Жаҳон конгресси очилди (4-бет).

Хавфсизлик Кенгашининг мажлиси (4-бет).

Жаҳон халқлари АҚШнинг Ливандаги қуролли интервенциясига қарши норозилик билдирмоқдалар. Хитой Халқ Республикаси ҳукуматининг баёноти. Хитой Халқ Республикаси Ироқ республикасини таниди (4-бет).

Совет халқи АҚШ ҳукуматидан ўз қўшинларини Ливандан дарҳол олиб чиқиб кетишни талаб қилмоқда

Қўлингни торт!

Америка Қўшма Штатлари Ливанда қуролли интервенция бошлади. Телеграф агентликлари Америка денгиз пиёда қўшинларини Байрутга тушириш давом этаётганлиги тўғрисида ва Ливанга Америка ҳарбий ҳаво кучлари келганлиги тўғрисида хабар бермоқдалар. Бутун дунёнинг кўзи олдида АҚШ Ливаннинг ички ишларига қурол кучи билан қўпол равишда аралашмоқда.

Совет ҳукуматининг бугун «Правда»да эълон қилинаётган Баёнотида кўрсатиб ўтилганидек, «Америка қўшинларининг Байрутга туширилганлиги фақат Ливанга нисбатангина эмас, шу билан бирга, эркесевар барча араб мамлакатларига нисбатан ҳам қилинган қуролли интервенциядир».

Ғарбдаги бошқа давлатлар қўллаб-қувватлаётган АҚШ империалистлари ўз ниқобларини олиб ташлаб, эркесевар араб халқларига қарши ошкора агрессия қилиш йўлига кирдилар.

Шу муносабат билан АҚШ ҳукумати Совет ҳукуматининг буюк давлатлар бу райондаги мамлакатларнинг ички ишларига аралашмаслиги тўғрисида 1957 йил 11 февралда қилган таклифини нима сабабдан қабул этмаганлиги айниқса равшан бўлиб қолмоқда. АҚШ ҳукумати ер юзининг бу районида тинчликни сақлашни ва кескинликни юмшатишни таъминлайдиган мажбуриятларни қабул қилишдан бош тортди. У, Араб Шарқида ўзининг агрессив ҳаракатлар қилиши учун ўз қўлини бўшатиб олмоқчи бўлди. Бу эса, тинчликка жиддий хавф туғдирмоқда ва жуда оғир оқибатларни келтириб чиқариши мумкин.

АҚШ ҳукумати халқаро ҳуқуқнинг ҳамма нормаларини бузиб, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставини бузиб, Бирлашган Миллатлар Ташкилотини четлаб ўтиб, мана шундай агрессия қилди.

АҚШнинг расмий вакиллари Араб Шарқи халқларига қарши қилинган бу хоинона агрессияни оқлашга уриниб кучанаётганликлари разиллик ва мунофиқлик бўлиб кўринмоқда. Улар «чет давлатлар қандайдир аралашаётир» деб айтмоқдалар. Лекин Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан Ливанга юборилган кузатувчилар группаси туҳматдан иборат бўлган бу уйдирмаларни рад қилиб ташлади. Улар ўз «хавфсизликлари» тўғрисида гапирмоқдалар. Лекин Америка территориясидан неча минг километрлаб нарида бўлган Араб Шарқи мамлакатлари Америка «хавфсизлигига» таҳдид солаётирми, ахир? Улар «америка гражданларининг ҳаётини ҳимоя қилиш» тўғрисида гапираётирлар. Лекин чет давлатларнинг бу хилдаги мақсадлар учун бошқа давлатларнинг территориясига ўз қуролли кучларини юборишларига халқаро ҳуқуқнинг қандай нормалари ижозат беради, деб савол қилиш ўринли бўлади. Халқаро ҳуқуқда бундай нормалар йўқ. Ёки, эҳтимол, АҚШ Осиё, Африка, Латин Америкаси халқларини бўғиб ташламоқ учун ўз гражданларини «ҳимоя қиламиз» деган сохта баҳоналарни кўрсатувчи ҳамма ва ҳар қандай мустамлакачиларнинг босқинчилик ҳаракатларини «ҳуқуқ нормалари» деб ҳисоблаётганмикин?

АҚШ ҳукмрон доираларининг жамоатчиликни алдаш мақсадида қилаётган бесўнақай уринишлари, АҚШнинг агрессив ҳаракатларини маъқуллатиш мақсадида Бирлашган Миллатлар Ташкилотига ўтказилаётган қўпол тазйиқ жуда катта ғазаб туғдириши мумкин, холос. «Қандай нуқтаи назардан қарасангиз ҳам, — деб ёзади «Индиан экспресс» газетаси, — бу нарса халқаро ҳуқуқни ва одатларни очиқдан-очиқ бузишдир... Мана шуларнинг ҳаммаси Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставини ошкора бузишдир...»

Ливан ишларига Американинг ҳарбий аралашувига аслда нималар сабаб бўлганлиги жуда яхши маълум. Бунинг сабаби шуки, нефть монополиялари Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатларидаги ўзларининг мустамлакачилик ҳукмронликларини сақлаб қолишга, шу мамлакатларнинг миллий бойликларини талаш натижасида олаётган ўзларининг жуда катта фойдаларини сақлаб қолишга интилмоқдалар. Англия-Америка империализми вужудга келтирган агрессив Бағдод пакти ҳам, араб халқларининг озодлигига ва мустақиллигига қарши қаратилган машъум «Даллес-Эйзенхауэр доктринаси» ҳам АҚШ ва Англия нефть магнатларининг босқинчилик манфаатларини таъминлашга қодир бўлолмай қолди. Араб Шарқи халқлари империалистик сиёсатнинг бу воситаларини қатъиян рад қилдилар.

Ҳукмрон доиралар Бағдод пакти ва «Даллес-Эйзенхауэр доктринаси» батамом барбод бўлганлигига қаноат ҳосил қилганларидан кейин, «Рокфеллерлар доктринасини» — АҚШ нефть короллларининг доктринасини ишга солдилар. Бу «доктрина»нинг» асосий мазмуни кўп шов-қин-суронга сабаб бўлган ва шу йилнинг бошида эълон қилинган «Рокфеллер группасининг доклади»да баён қилинган эди. Шу докладда нефть магнатларининг, зўр бериб қуролланиш кучайтирилсин, АҚШнинг бутун стратегияси «тотал» уруш олиб боришга ҳам, шунингдек, «кичик урушлар» олиб боришга ҳам тайёргарлик кўришга бўйсундирилсин, Шарқ мамлакатларидаги миллий озодлик ҳаракатини бостирмоқ учун махсус ҳарбий қисмлар тузилсин, деган талаби очиқдан-очиқ қилиб ёзилган эди.

Эндиликда бутун дунё мана шу мудҳиш агрессия ва уруш доктринасини амалда кўриб турибди.

Вашингтонда қилинган расмий баёнотлар шу нарсага шак-шубҳа қолдирмайдики, Америка қўшинларининг Ливандаги интервенцияси Араб Шарқи халқларига қарши мустамлакачилик урушида қўйилган биринчи қадамгинадир, холос. Чет эл матбуотининг ёзишига қараганда, эндиги қадам АҚШ ва Англиянинг Ироқ ички ишларига ҳарбий аралашувидан иборат бўлади, деб мўлжалланмоқда.

Маълумки, ўз ватанини ҳимоя қилмоқ учун, империализмга ва унинг реакцион агентларига қарши бош кўтарган Ироқ халқи 14 июлда монархияни ағдариб ташлади ва Ироқ Республикаси тузилганлигини эълон қилди. Республика ҳукумати ўзининг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти принципларига ҳамда Бандунг конференциясининг тарихий қарорларига содиқлигини айтди, агрессив Бағдод пактини бекор қилди, Ироқ-Иордания Федерациясидан чиққанлигини маълум қилди ва Бирлашган Араб Республикасини таниди.

Барча араб давлатлари, барча мамлакатларнинг тинчликсевар жамоатчилиги Ироқ халқининг империализм ва реакция устидан ғалаба қозонганлигини, Ироқ Республикаси эълон қилинганлигини табрикламоқда.

Совет Иттифоқи халқларининг ўз тақдирларини ўзлари белгилаш принципларига муттасил амал қилиб ҳамда Ироқ халқининг ҳаққоний миллий интилишларини ғоят ҳурматлаб, Ироқ Республикаси ҳукуматини Совет Иттифоқи расмий равишда таниганлигини айтди.

«Совет ҳукумати ишонадики, — дейилади СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Ироқ Республикаси бош министри Абдил Карим Қосимга юборган мактубида, — Ироқ Республикасининг тузилганлиги умумий тинчликни янада мустаҳкамлашга ҳамда СССР билан Ироқ ўртасида дўстона муносабатларни ривожлантиришга ёрдам беради».

Хитой Халқ Республикаси ва бошқа мамлакатлар ҳам Ироқ Республикасини расмий равишда танидилар.

Ҳар бир кишига шу нарса равшандирки, Ливандаги воқеалар сингари Ироқдаги воқеалар ҳам Ироқ ва Ливан халқларининг ички ишидир. Бу воқеаларга аралашишга, шу мамлакатларнинг халқларига ўз иродасини зўрлаб қабул қилдиришга ҳеч ким ҳақли эмас.

АҚШ империалистларининг бу ҳаракатлари бутун дунёда тинчликка ва хавфсизликка жиддий таҳдид солмоқда. Шунинг учун ҳам барча тинчликсевар халқлар Америка қўшинлари Ливанга сурбетлик билан бостириб кирганлиги тўғрисидаги хабарни шу қадар дарғазаб бўлиб кутиб олдилар. Бу агрессияни Хитой Халқ Республикасининг ва барча социалистик мамлакатларнинг халқлари, Ҳиндистон, Индонезия, Бирма, Япония ҳамда Осиёдаги бошқа давлатларнинг халқлари, Ғарбий Европа ва Латин Америкаси халқлари якдиллик билан қораламоқдалар. Барча араб халқлари АҚШнинг бу ҳаракатларини ўз мустақилликларига ва суверенитетларига қилинаётган қўпол ҳамла деб билмоқдалар ва уларнинг қалби ғазаб билан тўлиб тошмоқда.

Қуролсизланишга ва халқаро ҳамкорликка бағишланиб кеча Стокгольмда очилган Жаҳон конгрессида 70 дан кўпроқ мамлакатнинг шу Конгрессда қатнашаётган вакиллари империалистик давлатлардан Араб Шарқи халқларига қарши қилинаётган агрессияни дарҳол тўхтатишни талаб қилувчи резолюцияни якдиллик билан қабул қилдилар.

Совет ҳукумати АҚШ ҳукуматини араб мамлакатларининг ички ишларига қуролли аралашишни тўхтатишга ва ўз қўшинларини Ливандан дарҳол олиб чиқиб кетишга даъват қилади.

Совет ҳукумати шуни айтадики, Совет Иттифоқи ўзининг чегараларига туташган районда жиддий таҳдид туғдираётган воқеаларга индамай қараб туролмайди ҳамда тинчликни ва хавфсизликни сақлаш манфаатлари талаб қиладиган зарур чораларни кўришга ўзини ҳақли деб ҳисоблайди.

Бутун совет халқи Совет ҳукуматининг Баёнотини қизғин қўллаб-қувватлайди ва барча мамлакатлардаги миллион-миллион кишиларнинг АҚШ империалистларига қарши билдираётган норозилигига ўз овозини қўшиб, улар билан бирликда дарғазаб бўлиб талаб қилиб айтади:

— Ливандан қўлингни торт!

— Ироқдан қўлингни торт!

— Ўз озодлиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган барча араб мамлакатларидан қўлингни торт!

(«ПРАВДА»нинг 17 июлдаги бош мақоласи).

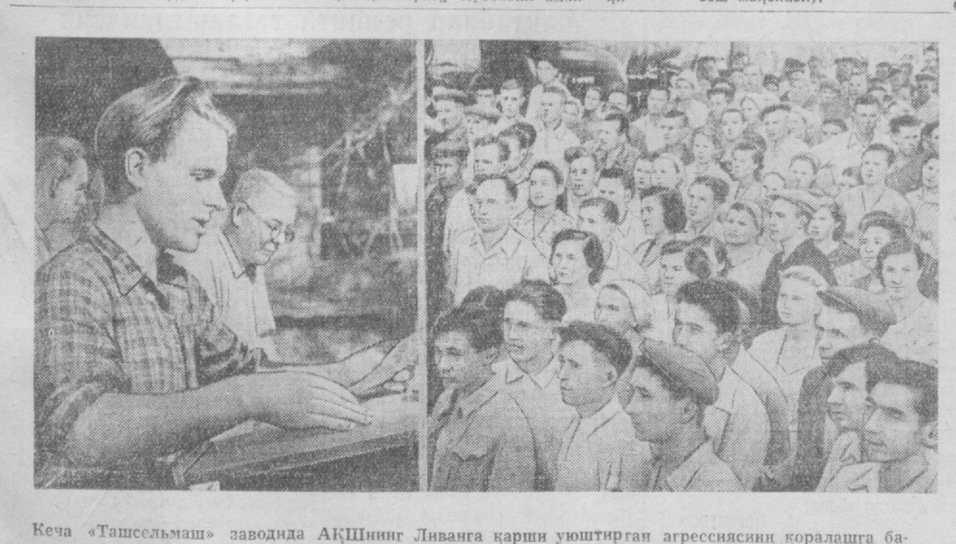

Кеча «Ташсельмаш» заводида АҚШнинг Ливанга қарши уюштирган агрессиясини қоралашга бағишланган митинг бўлди. Суратда: завод шлифовшчиги ўртоқ В. И. Карнацкий митингда сўзламоқда.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

Озодлик ва мустақиллик душманларини тийиб қўйиш керак

Бутун дунё жамоатчилиги америка империалистларининг Ливанга қарши интервенция уюштирганликларини ҳамда ўз қўшинларини бу давлатнинг территориясига киритганлигини ғазаб ва нафрат билан қораламоқда. Америкали монополистлар Яқин ва Ўрта Шарқдаги миллатларнинг озодлик ва мустақиллик учун олиб бораётган қаҳрамонона курашини бостириш учун ҳаракат қилаётирлар. Лекин уларнинг босқинчиликдан иборат бу сиёсати эркин ҳаёт учун курашаётган Яқин ва Ўрта Шарқ халқларининг ғазабига дуч келди.

Кеча Тошкентнинг энг йирик корхоналаридан бири, «Ўзбексельмаш» заводи коллективининг кўпминг кишилик митинги бўлди. Митингда сўзга чиққанлар озодлик ва мустақилликнинг душманлари бўлган Америка агрессорларини қаттиқ қораладилар.

— Америка Қўшма Штатларининг қуролли кучлари Ливан тупроғига бостириб кирди, — дейди механика цехининг илғор токари ўртоқ Исроилов. — Империалистларнинг бу агрессив ҳаракати тинчликсевар халқларнинг манфаатларига тамомила зиддир. Корчалонларнинг мақсади аниқ: улар колониализм, феодализм қуллигидан озод бўлишни истаётган Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатлари халқларини абадий қулликда сақламоқчилар. Лекин уларнинг бу жирканч ниятлари амалга ошмайди.

Завод бошқармасининг инженери ўртоқ Денисенко ҳамда ёшлар номидан сўзга чиққан комсомол комитетининг секретари ўртоқ Воловик токарь ўртоқ Исроиловнинг сўзини қўллаб-қувватлаб гапирдилар. Митинг қатнашчилари Америка империалистларининг Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатларининг ички ишларига аралашаётганлигини қораловчи резолюцияни якдиллик билан қабул қилдилар.

Машинасозларнинг қаттиқ норозилиги

Америка Қўшма Штатларининг Ливанга қилган қуролли интервенцияси Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи коллективида ҳаммани ғазабга келтирди.

17 июлда корхонада оммавий митинг бўлиб, бу митингда қарийб икки минг киши қатнашди. Митингни завод комитетининг раиси Д. Т. Миронов очди. Завод партия комитетининг секретари И. Н. Лобода Яқин ва Ўрта Шарқдаги воқеалар муносабати билан Совет ҳукуматининг Баёноти тўғрисида ахборот берди.

Трибунага корхонанинг ишчилари бирин-кетин чиқиб сўзлайдилар. Корхона ишчи ва хизматчилари номидан улар агрессорларга нисбатан Совет ҳукуматининг мустаҳкам позициясини бутунлай ва тамомила маъқулламоқдалар.

Транспорт цехи бошлиғининг ўринбосари И. Тоҳиров сўзга чиқади.

— Америка империалистларининг, — деди у дарғазаб бўлиб,— Шарқ мамлакатларида озодлик ҳаракатини бўғишга интилишлари биринчи марта эмас. Ҳозир агрессорлар очиқдан-очиқ ҳаракат қилмоқдалар ва халқаро қонунларни поймол қилиб Ливан территориясига денгиз пиёда қўшинларини туширдилар. Ер юзидаги халқлар уларнинг бу ўзбошимчалигини ҳеч қачон кечирмайди. Бизлар, совет кишилари интервенциячиларни шармандаю-шармисор қиламиз, эрксевар Шарқ халқларига босқинчиларча ҳужум қилишга қарши қатъий норозилик изҳор қиламиз.

Инструментал цехининг шлифовшчиги В. И. Карнацкий сўз олади. У бундай деди:

— Ливанда Америка Қўшма Штатлари томонидан сурбетлик билан қилинган империалистик агрессия бизларда, совет кишиларида нафрат ва ғазаб туйғусини уйғотади. Биз Ўрта ва Яқин Шарқдаги воқеалар муносабати билан Совет ҳукуматининг Баёнотини тамомила маъқуллаймиз. Бу Баёнот Ватанимиз барча меҳнаткашларининг умид-орзуларини акс эттиради.

Шундан сўнг технолог И. А. Голованов гапирди.

«Ташсельмаш» заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари коллективининг митинги резолюция қабул қилиб, бу резолюцияда Ливан халқининг миллий мустақиллигига тажовуз қилган Америка империалистларининг жиноятқорона агрессиясини қаттиқ қоралади. (ЎзТАГ).

Яқин ва Ўрта Шарқдаги воқеалар муносабати билан Совет ҳукуматининг баёноти

15 июлда бутун дунё Ливанда Америка Қўшма Штатларининг қуролли интервенция қилганлигини билиб ғазабга келди. 6-Америка ҳарбий денгиз флотининг кемалари Байрут портига кириб, денгиз пиёда қўшинларини Ливан территориясига туширдилар.

Ўша куниёқ Оқ уй АҚШ президенти номидан махсус баёнот эълон қилди. Бу баёнотда Ливаннинг ички ишларига қўпол равишда ана шундай ҳарбий аралашувни қандайдир оқлашга ҳаракат қилиб кўрилган. Бу баёнотда Америка Қўшма Штатлари Ливанга ўз қўшинларини гўё унинг бутунлиги ва мустақиллигига ташқаридан таҳдид қилинаётганидек «Ливаннинг бутунлиги ва мустақиллиги тўғрисида АҚШнинг ғамхўрлик қилаётганлигини кўрсатиш» учун, шунингдек бу мамлакатда турган америка гражданларини ҳимоя қилиш учун юборди, деб айтилган.

Бундай даъвонинг тамомила асоссизлиги мутлақо равшандир, чунки Ливаннинг бутунлигига ва мустақиллигига ҳеч ким таҳдид қилаётгани йўқ. Буни лоақал Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бош секретари Хаммаршельднинг айтган гаплари ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти кузатувчиларининг Ливандаги аҳвол тўғрисидаги докладиниҳоят даражада равшан қилиб кўрсатиб турибди. Америка гражданларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги «ғамхўрлик»ка» келганда, чет давлатларнинг бу хилдаги мақсадлар учун бошқа давлатларнинг территориясига ўз қуролли кучларини юборишларига халқаро ҳуқуқнинг қандай нормалари ижозат беради, деб савол қилиш ўринли бўлади. Халқаро ҳуқуқда бундай нормалар йўқ.

Бироқ ҳаммага шу нарса маълумки, ўз гражданларини ҳимоя қиламан деган важларни келтириш барча мустамлакачиларнинг кичик мамлакатларга босқинчилик билан ҳужум қилишларини оқлаш учун азалдан бери севиб ишлатиб келаётган усулидир.

АҚШнинг Ливанда қуролли интервенция қилганлигига ҳақиқий сабаб шуки, АҚШ ва бошқа Ғарб давлатларининг нефть монополиялари Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатларидаги ўзларининг мустамлакачилик ҳукмронликларини сақлаб қолишга интилмоқдалар, шунингдек уларнинг Араб Шарқидаги сиёсати очиқдан-очиқ шарманда бўлди. Бағдод пакти ва машъум Даллес-Эйзенхауэр доктринаси барбод бўлди.

Буни Ироқдаги кейинги воқеалар яққол кўрсатиб турибдики, Оқ уйнинг баёнотида бу воқеалар АҚШнинг қуролли интервенция қилишини тезлаштиришга сабаб бўлди, деб ҳисобланмоқда. Бироқ Ироқдаги воқеалар араб халқларининг мустамлака қарамлигидан қутилишга ва ўз тақдирларини ўз қўлларига олишга астойдил интилаётганликларини кўрсатувчи янги далилдир.

Маълумки, 13 июлдан 14 июлга ўтар кечаси Ироқда халқ томонидан қўллаб-қувватланган армиянинг бош кўтариб чиқиши натижасида монархия режими ағдариб ташланди, республика эълон қилинди ва Ироқ Республикаси ҳукумати тузилди.

Генерал Абдил Карим Қосим бошчилигидаги бу ҳукуматнинг ташқи сиёсат соҳасидаги биринчи иши шу бўлдики, у Бандунг конференцияси принципларини тўла равишда қўллаб-қувватлаётганлигини, Ироқнинг агрессив ҳарбий Бағдод пактидан чиққанлигини, шунингдек Бирлашган Араб Республикасини таниганлигини билдирди.

Ироқ Республикаси ҳукумати бу ҳукумат «Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг принципларига мувофиқ ҳаракат қилади», «Араб сиёсатини ўтказади ва Бандунг конференцияси қарорларига қаттиқ риоя қилади» ҳамда «ватан манфаатларига асосланувчи мажбуриятлар ва шартномаларга амал қилишга» тайёрдир, деди. Ироқ Республикаси ҳукумати чет эл табааларининг хавфсизлигини ва улар мол-мулкининг дахлсизлигини гарантиялайди деб ҳам айтди.

Ҳукуматнинг бу ишлари унинг мамлакат миллий мустақиллигини ҳимоя қилиш ва эрксевар бошқа араб халқлари билан бирликда мустамлакачиликнинг оғир оқибатларини йўқотиш учун кураш олиб бориш, миллий экономикани ривожлантириш ва халқнинг турмуш даражасини ошириш ниятида эканлигидан далолат беради.

Табиийдирки, Ироқ Республикаси ҳукуматининг ироқ халқининг ва бошқа барча араб халқларининг интилишларига мос бўлиб тушган программ баёнотини араб давлатларида ҳам, шунингдек барча тинчликсевар мамлакатларда ҳам якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар, улар республика тузиш ироқ халқининг батамом ўз ички ишидир, деб ҳисобламоқдалар.

Яқин Шарқдаги воқеаларнинг бундай ривожланиши мустамлакачи давлатларга сира ёқмайди, улар Ироқ Республикаси тузилганлигини ошкора душманлик билан кутиб олдилар. Шу ондаёқ Вашингтонда, Лондонда ва Анқарада қизғин иш бошланди.

Мустамлакачи давлатларнинг Араб Шарқи мамлакатларининг ички ишларига кенг равишда аралашиш планлари борлигини, жумладан, Англия ташқи ишлар министри Ллойднинг айтган гаплари ҳам кўрсатиб турибди. Ллойд ўз гапида АҚШ ҳукумати ўз қўшинларини Ливанга туширмоқчи бўлганлиги тўғрисида Англия ҳукуматига олдиндан хабар қилиб қўйган эди. Англия ҳукумати АҚШнинг бу ишини тўла равишда қўллаб-қувватлайди ва «бу райондаги инглиз қуролли кучлари шай бўлиб турибди» деб айтди.

Араб мамлакатларининг ички ишларига қуролли аралашиш учун баҳона туғдириш мақсадида Ливан президенти Шамуннинг баёноти ташкил қилинди. Шамун АҚШ, Англия ва Франция ҳукуматларига Ливанга қўшин киритишни сўраб мурожаат қилди. Бироқ шу нарса яхши маълумки, Ливанда ички сабабларга кўра вужудга келган воқеалар содир бўлаётир, халққа қарши режимни ҳар қандай қилиб бўлсада сақлаб қолишга интилаётган Бағдод пакти мамлакатларининг ва АҚШнинг аралашаётганлигигина бу районда граждан урушига ва бутун вазиятнинг кескинлашувига олиб келди.

Шуни айтиб ўтиш керакки, Америка қўшинларининг Байрутга туширилганлиги фақат Ливанга нисбатангина эмас, шу билан бирга эрксевар барча араб мамлакатларига нисбатан ҳам қилинган қуролли интервенциядир. Бу тўғрида, жумладан, Оқ уйнинг мазкур баёнотида очиқдан-очиқ айтилган. Шу баёнотда Ливанга қўшинлар юборилганлиги Ироқдаги воқеалар билан бевосита боғлиқ қилиб кўрсатилаётганлиги тасодифий эмас. Буни яна шу факт ҳам кўрсатиб турибдики, Иордания короли Ҳусайн ўз ҳомийларининг маслаҳатига биноан, ўзини энди йўқ бўлиб кеттан Ироқ-Иордания федерациясига ироқ халқи тахтдан туширган король Файсал ўрнига бошлиқ деб эълон қилди, ваҳоланки, бундай қилиш учун унинг форма жиҳатидан ҳам, моҳият эътибори билан ҳам ҳеч қандай асоси йўқ. Иғвогарлик мақсадида шундай қилинганлиги мутлақо равшан кўриниб турибди. Аммо бутун халқ қўллаб-қувватлаётган Ироқ Республикаси ҳукумати Ироқнинг Ироқ-Иордания федерациясидан чиққанлигини расмий равишда эълон қилганлиги факти билан ҳисоблашишни истамаётирлар.

АҚШнинг Ливандаги қуролли интервенцияси империалистлар ўз ниқобларини олиб ташлаб, тинчликсевар араб халқларига қарши ошкора агрессия қилиш йўлини тутганликларини жуда яққол кўрсатиб турибди. Шу муносабат билан АҚШ ҳукумати Совет ҳукуматининг буюк давлатлар бу райондаги мамлакатларнинг ички ишларига аралашмаслиги тўғрисида 1957 йил 11 февралда қилган таклифини нима сабабдан қабул этмаганлиги айниқса равшан бўлиб қолмоқда. АҚШ ҳукумати ер юзининг бу районида тинчликни сақлашни ва кескинликни юмшатишни таъминлайдиган мажбуриятларни қабул қилишдан бош тортди. АҚШ ҳукумати шу районда ўзининг агрессив ҳаракатлар қилиши учун ўз қўлини бўшатиб олмоқчи бўлди.

АҚШнинг Ливандаги қуролли интервенцияси тинчлик учун жиддий хавф туғдирмоқда ва жуда оғир оқибатларни келтириб чиқариши мумкин. Сурбетлик билан қилинган бу империалистик агрессия олдида ҳамда араб мамлакатларининг суверенитети ва миллий мустақиллиги қўпол равишда поймол қилинаётган ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг принциплари андишасизлик билан бузилаётган шундай бир пайтда халқлар индамай қараб туролмайдилар.

Америка қўшинлари ўз-ўзини мудофаа қилиш мақсадларини ва АҚШнинг миллий манфаатларини кўзлаб Ливан территориясига киритилмоқда деб Оқ уй томонидан кўрсатилаётган важлар шу принципларни тўғридан-тўғри таҳқирлашдир. АҚШ Ливандан бир неча минг километр нарида эканлиги ҳамда ливан халқи ва бошқа араб мамлакатларининг халқлари АҚШнинг миллий манфаатларига ва хавфсизлигига таҳдид солишлари асло мумкин эмаслиги ҳаммага равшан-ку ахир. Ливаннинг ўзига келганда, Америка томонидан қилинаётган қуролли интервенциянинг худди ўзи бу кичкина араб мамлакатининг мустақиллиги учун асосий таҳдиддир.

АҚШ ҳукумати Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставини қўпол равишда бузиш йўлига тушиб олиб, ҳозирги вақтда Хавфсизлик Кенгашини ва бутун Бирлашган Миллатлар Ташкилотини рўй берган факт олдида қолдиришга уринмоқда ва тазйиқ қилиш йўли билан ўзининг ўз бошимчалик билан қилаётган агрессив ҳаракатларини Бирлашган Миллатлар Ташкилотидан маъқуллатиб олишга интилмоқда.

Совет ҳукумати, бошқа мустамлакачи давлатлар томонидан қўллаб-қувватланган АҚШнинг ошкора агрессия қилиши натижасида Яқин ва Ўрта Шарқда вужудга келган аҳвол умумий тинчлик иши учун жуда хатарли ва хавфли вазият туғдирди, деб ҳисоблайди. Бундай шароитда Хавфсизлик Кенгаши ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси агрессиянинг пайини қирқмоқ ҳамда хоинона ҳужумга учраган араб давлатларининг миллий мустақиллигини муҳофаза қилмоқ учун жуда ошиғич ва қатъий чоралар кўришлари лозим.

Совет ҳукумати АҚШ ҳукуматини араб мамлакатларининг ички ишларига қуролли аралашишни тўхтатишга ва ўз қўшинларини Ливандан дарҳол олиб чиқиб кетишга қатъий даъват қилади.

Совет ҳукумати шуни айтадики, Совет Иттифоқи ўзининг чегараларига туташган районда жиддий таҳдид туғдираётган воқеаларга индамай қараб туролмайди ҳамда тинчликни ва хавфсизликни сақлаш манфаатлари талаб қиладиган зарур чораларни кўришга ўзини ҳақли деб ҳисоблайди.

1958 йил, 16 июль.

Ироқ Республикасининг бош министри Абдил Карим Қосим жаноб олийларига

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш принципига ҳамиша амал қилиб ва Ироқ халқининг ҳаққоний миллий истакларини чуқур ҳурмат қилиб, шу билан Ироқ Республикаси ҳукуматини расмий равишда таниганлигини изҳор қилади.

Совет ҳукумати ишонадики, Ироқ Республикасининг тузилганлиги умумий тинчликни янада мустаҳкамлашга ҳамда СССР билан Ироқ ўртасида дўстона муносабатларни ривожлантиришга ёрдам беради.

Совет Иттифоқи халқлари ироқ халқига мамлакатнинг миллий мустақиллигини мустаҳкамлашини ҳамда ўз ватанининг иқтисодий ва маданий тараққиётида ҳар томонлама муваффақиятларга эришишини тилайди.

Н. ХРУШЧЕВ.
СССР Министрлар Советининг Раиси.

Москва, Кремль,
1958 йил, 16 июль.

СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСда

СССР Министрлар Совети ва Касаба союзлари Бутуниттифоқ Марказий Совети «Саноат корхоналаридаги, қурилишлардаги, совхозлардаги, МТС ва РТСлардаги доимий ишлаб чиқариш кенгаши тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида» қарор қабул қилдилар.

Янги Низомда таъкидланадики, доимий ишлаб чиқариш кенгаши ишчи ва хизматчиларни ишлаб чиқаришни бошқаришга кенг жалб этишнинг асосий формаларидан бири бўлиб, ўз ишини давлат планларини тўла ва ошириб бажариш, ишлаб чиқаришнинг ички резервларидан тўла фойдаланиш, юқори унумли меҳнат учун шарт-шароит яратиш, корхоналарни ва қурилишларни бошқариш методларини такомиллаштириш вазифаларига бўйсундиради.

Низомнинг «Ишлаб чиқариш кенгашини уюштириш» деган биринчи боби шуни белгилаб берадики, доимий ишлаб чиқариш кенгаши 100 киши ва бундан ортиқ киши ишлайдиган корхоналарда, қурилишларда ва цехларда тузилади. Доимий ишлаб чиқариш кенгашига ишчи ва хизматчилар, касаба союз ташкилотларининг ва маъмуриятнинг, партия ва комсомол ташкилотларининг, илмий техника жамияти ҳамда ихтирочилар ва рационализаторлар жамиятининг вакиллари аъзо бўладилар. Улар цех ва бўлим ишчи ва хизматчиларининг умумий йиғилишлари ҳамда тегишли жамоат ташкилотлари томонидан сайланади. Ишлаб чиқариш кенгаши 5-15 кишидан иборат президиум сайлайди.

Низомнинг иккинчи бобида ишлаб чиқариш кенгашларининг иш мазмуни ва ҳуқуқлари кўрсатилган. Ишлаб чиқариш кенгашининг мақсади корхонанинг, қурилишнинг муваффақиятли фаолиятини таъминлаш, социалистик мусобақани ривожлантириш, меҳнат унумдорлигини бутун чоралар билан ошириш, новаторларнинг ва илғорларнинг тажрибасини ёйишдан иборат деб белгиланади ва ҳоказо.

Ишлаб чиқариш кенгашининг аъзолари ишчи ва хизматчиларга ишлаб чиқариш кенгашининг қарорларини тушунтиришда актив қатнашадилар ҳамда бу қарорларнинг бажарилишини таъминлашда актив ташкилотчидирлар. Корхона, қурилиш маъмурияти ишлаб чиқариш кенгашининг муваффақиятли ишлашига бутун чоралар билан ёрдам бериши, корхона, қурилиш ва цехларнинг, шунингдек айрим ходимларнинг ишида ишлаб чиқариш кенгаши кўрсатган камчиликларни бартараф қилиши лозим.

Низомнинг охирги боби ишлаб чиқариш кенгашининг иш тартибини белгилаб беради.

Низомда айтиладики, республикаларнинг, ўлка ва областларнинг совет, касаба союз ва хўжалик органлари маҳаллий шароитни ва ишлаб чиқаришнинг хусусиятларини назарга олиб, ВЦСПС билан келишган ҳолда, ушбу Низомга айрим ўзгартишлар киритишлари мумкин.

(ТАСС).

СССР Олий Совети Президиумида

СССР Олий Совети Президиуми 1958 йил 15 июлда СССР Министрлар Советининг Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги савдо ва денгизда қатнов тўғрисидаги шартномани ратификация қилиш тўғрисидаги тақдимномасини ҳамда Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссияларининг бу масалага доир хулосасини кўриб чиқиб, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида савдо ва денгизда қатнов тўғрисида 1958 йил 23 апрелда Пекинда имзоланган шартномани ратификация қилди.

Тошкент ҳарбий мактабининг 40 йиллиги

В. И. Ленин номидаги Тошкент ҳарбий мактабининг 40 йиллик юбилейи тантанали вазиятда байрам қилинди. Юбилей тантанасига пойтахт партия ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, Тошкент корхоналарининг ишлаб чиқариш илғорлари, мактабни биринчи бўлиб битириб чиққан курсантлар, Улуғ Ватан урушининг ветеранлари, Совет Иттифоқи қаҳрамонлари тўпландилар.

КПСС Марказий Комитетининг Президиуми гулдурос қарсаклар остида фахрий президиумга сайланди.

Юбиляр-жангчиларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари З. Р. Раҳимбобоева қизғин табриклади.

Тожикистон ССР делегациясининг раҳбари, республика Олий Совети Президиумининг аъзоси Н. И. Козлов Тожикистон рассомлари чизган В. И. Ленин портретини курсантларга совға қилди.

Байрам охирида мактаб курсантларининг ҳамма авлодлари учун Шуҳрат ёдгорлигига пойдевор қўйилди ва оммавий спорт мусобақалари бўлди. (ЎзТАГ).

Тошкент наслчилик совхози ғаллакорларининг ютуғи

Оҳангарон районидаги Тошкент наслчилик совхозининг коллективи ўзаро социалистик мусобақани кучайтириб давлат ғалла тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарди. Давлатга пландаги 520 ўрнига 729 тонна дон топширилди

Совхознинг ўртоқ Латипов бошлиқ 1- бўлими ғаллакорлари мусобақада илғорлар қаторида бориб, айниқса катта ютуқларни қўлга киритдилар.

Совхоз ишчилари ғалла ўрим-йиғимини қизғин давом эттирмоқдалар. Давлатга қўшимча равишда яна камида 400 тонна ғалла топшириш юзасидан олган мажбуриятларини бажариш учун курашаётирлар.

Паркентда китоб тарқатишга эътибор берилмаётир

Китоб ёшу қарининг дўсти, маслаҳатчиси, онг ва билим булоғидир. Уни ким севмайди, дейсиз.

Афсуски, китобнинг қадр-қимматини билмайдиганлар ҳам бор экан. Мана, Паркент район матлубот жамиятининг раиси ўртоқ М. Мирсаидов шундайлардан. Бу ердаги китоб савдосининг ачинарли аҳволи ҳақида гапирганнинг тили, эшитганнинг дили куяди.

Наҳотки, 12 минг аҳолига биттагина китоб магазини хизмат қилса-ю, у ҳам қулай-қулай деб турган бинога жойлаштирилган бўлса, дейсиз.

— Шу бинода ишлайверади, ремонт қилдиришга маблағимиз йўқ. Китобдан бошқа «галвамиз» ҳам кўп, — гапни чўрт кесди раис.

Эсиз-эсиз китоблар. 270 минг сўмлик китоб дўкон мудирининг оёқ остида пала-партиш ётибди. Дўкон ичкарисидаги кичкинагина омборчага кириб яна ҳайрон қоласиз, у ердаги китобларни чанг босиб ётганидан қанақа китоблигини ҳам билиб бўлмайди. Қамиши осилиб турган томдан тупроқ тўкиляпти. Китоб тахланган комплект устига ўргимчаклар ин солган. Дўконда бир неча бўлим бор. Лекин китоблар тартибсиз қўйилганидан қайси китоб қайси бўлимда эканлигини магазин мудири ўртоқ Ш. Шомирзаевнинг ўзи ҳам билмайди.

— Савдонинг мазаси йўқми?

— Бу йилги план бўйича 170 минг сўмлик савдо қилишимиз керак, 6 ойда 66 минг сўмлик савдо қилдик, холос, — норози оҳангда деди мудир.

Лекин дўкондаги савдо ишини дурустроқ текширган одам дўкондорнинг харидордан мутлақо ноҳақ нолиётганлигини исботлайди. Аввало магазиннинг очиқ туришидан берк туриши кўп. Очиқ пайтларида ҳам Шомирзаевнинг ўзи савдо қилмай, 12-13 ёшдаги қизчаси дўконда ўтиради. Магазинда китобнинг хили, номи кўп. Қизча харидорнинг «фалон китобингиз борми» сўроғига осонгина «йўқ» деб қўяқолади. Қаердан ҳам қидириб топсин. Юқори полкаларга бўлса, бўйи етмайди. Магазинда шу райондаги деҳқонлари шуғулланадиган соҳага доир — «Токчилик», «Қорамолларни қўлда боқиш», «Чорвачилик асослари», «Ипакчилик» сингари қатор китоблардан бирортаси сотилмаганлиги ачинарли ҳол эмасми? Муқовасига «Пахтакорларнинг кенгаши» деб ёзилган қалин китобни Шомирзаев кўринмайдиган жойга бекитиб қўяқолибди. Яна Мирсаидов ҳам, Шомирзаев ҳам:

— Бизнинг районда пахтакор йўқ, бу китобдан магазинга 100 тасини юборишибди, — деб нолишганини айтмайсизми. Дарвоқи, у китобда республикамиз илғор деҳқонларининг Москвада бўлиб ўтган тарихий кенгаши материаллари тўла ёритилганлиги, пахтакорлар қатори ғаллакор ҳам, чорвадор ҳам ўз тажрибаси ҳақида сўзлаганини, қимматли фикрлар айтилганини бу икки савдо ходими қаёқдан билсин.

Бир йил муқаддам район аҳолисини «Облкниготорг» китоб билан таъминлаб турганида китоб савдоси анча яхши эди. Китоб савдоси район матлубот жамиятига ўтиши билан ишнинг пачаваси чиқди, чунки матлубот жамиятининг раиси ўртоқ Мирсаидов китоб савдосидан планни бажармасак ҳам, бошқа соҳамиз — пивохона, ошхоналар фойдасидан ошириб бажараётирмиз деган кайфиятга тушиб қолди. Мирсаидов ўзи китоб ўқимаганига яраша китоб магазинининг аҳволидан бирор марта ҳам хабар олмаган.

Китоб савдоси ойлиги ўтказиш, китоб, брошюра ва плакатларни дала шийпонларига юбориб туриш ташкил этилмаган. Шунинг учун ҳам плакат керак бўлса, колхоз партия ташкилотлари вакиллари ўзлари олиб кетадилар. Ҳатто мавжуд 500 «Жанговар варақа» нинг бирортаси колхозларга юборилмаган.

Мақталган 9-магазиндаги аҳвол ҳам бундан яхши эмас. Сотувчи ўртоқ Ш. Рўзиев магазинда бир вақтлар 260 сўмлик эски брошюралар бўлганлиги, кейин уни олиб бориб складга топширганлиги, шундан буён китоб келмаганлигини эътироф этадию, аммо китоб савдосини яхшилашни хаёлига ҳам келтирмайди. Бошқа магазинларда ҳам аҳвол ана шундай. Мирсаидов, Шомирзаев ўртоқлар эса дарслик китоблар билан планнинг ярмини бажарамиз деб юришибди. Лекин дарслик китобларни сотиш ҳам чатоқ. 5, 6, 7-синфлар учун чет тили дарсликлари ҳар йили ҳам кам келади. 7-синфнинг 381 ўқувчисига 167 китоб келтирилибди. Дарслар қозоқ, тожик тилларида олиб бориладиган мактаблар учун дарсликлар ўтган йили ҳам етишмаган эди. Бу йил ҳам кам келтирилган. Хуллас бирорта синф дарслик билан тўла таъминланмаган.

Ғайонда кутубхоналар иши ҳам кўнгилдагидек эмас. Район марказий кутубхонасининг очилишини икки кун кутгач, ниҳоят кутубхона мудири ўртоқ Амина Юсуповани аллақайси қишлоқдан чақиртиришга тўғри келди. Эссизгина 28 минг китобнинг умри бекорга ўтаяпти.

— Китобхонлар конференцияси ўтказиб турасизми, янги китоблар рўйхатини осиб қўйилганми, умуман китобхонларни қизиқтирадиган қандай тадбирларни амалга ошираяпсиз? — деб сўрадик Юсуповадан.

— Яқин бир-икки йил ичида китобхонлар конференцияси ўтказганимиз йўқ. Март ойидан буён янги китоблар олган эмасмиз, — деб жавоб берди у.

Марказий кутубхонага қарашли 4 та қишлоқ кутубхонасида ойида бир марта семинар ўтказиш, икки марта қишлоқ кутубхоналарига бориб консультациялар бериб туриш керак бўлгани ҳолда 8 ой бадалида бир марта семинар ўтказилган.

Район маданият бўлимининг мудири ўртоқ Ҳ. Муҳсинов бўлса, ёнгинасига жойлашган кутубхонанинг бундай ёмон ишлаётганлигидан мутлақо бехабар. Марказий кутубхонанинг аҳволи шу тарзда бўлгандан кейин қишлоқ кутубхоналарининг иши тўғрисида нима ҳам деб бўлади. Масалан, Чангихисарак қишлоғининг (қишлоқ Совети раиси Ж. Ризаев) кутубхонасини олайлик. Кутубхона учун каттагина хона ажратилган. Китоб ҳам, газета ва журналлар ҳам етарли. Лекин уларнинг ҳаммаси пала-партиш бир бурчакка тахланган. Хонанинг ярмидан ортиқ ери бўш ётибди. Хонага яқин ўртада китобхон тугул кутубхоначи ўртоқ Анор Мирхалилованинг ўзи ҳам кирмаганга ўхшайди. Газеталарнинг подшивкасини варақлар экансиз, май сонлари апрелга, апрелники, июнга аралашиб кетганлигини кўрасиз.

Сўқоқ, Номданак қишлоқ кутубхоналаридаги аҳвол бундан ҳам баттар.

Шу кунларда КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қароридан руҳланган Паркент район ғаллакорлари ҳосилни ўриб-йиғиб олиш учун фидокорона меҳнат қилаётирлар. Улар ғалла ўрим-йиғими кампаниясини муваффақиятли якунлаш учун қирга — дала шийпонларига кўчиб чиққанлар. Аммо район маданият бўлими ва савдо ходимлари ана шундай қизғин ҳаётдан четда, бепарво юрибдилар. Бунга район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг ходимлари ҳам эътибор бермаётгани кишини таажжублантиради. Район партия ва совет ташкилотлари меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда қудратли қурол бўлган китобни кенг пропаганда қилишга жиддий эътибор беришлари керак.

Раис МИРСАИДОВ: китоб савдоси йўлга қўйилмаган деяабериб қулоқ-миянгни қоқишади, ахир бошимизда китобдан бошқа «савдо» йўқми?!

Магазин мудири ШОМИРЗАЕВ: нимасини айтасиз, бу китоблар орасида адашиб қолмаганимга ўзим ҳам ҳайронман.

«Тошкент ҳақиқати» газетасининг рейд бригадиси:
Г. АЛИМОВА,
ЎзЛКСМ Паркент район комитетининг секретари,
Ю. БАҲОДИРОВ,
«Суръат» газетасининг редактори,
Ф. УСМОНОВА,
«Тошкент ҳақиқати» нинг махсус мухбири.

Ўзбекистон Граждан ҳаво флоти бошқармаси. Суратда: «ТУ-104» ҳаво кораблининг илғор экипажи (чапдан ўнгга) учувчи Н. Ватутин, штурман С. Давшан, корабль командири И. Чепкунов, борт механиги Г. Цоин ва борт радисти А. Павлов ўртоқлар.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Колхозчиларга алоқа хизмати кўрсатишни яхшилайлик

Газета ва журналларни аҳолига ўз вақтида етказиб беришда колхоз почтальонларининг роли ғоят катта. Областимиздаги жуда кўп почтальонлар ўзларига юклатилган масъулиятли вазифани шараф билан бажариб, колхозчиларнинг ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

Бекободлик Бешан Эрназаров, оққўрғонлик Абдулла Маматқулов, қорасувлик Галия Исмоилова, янгийўллик Ғани Пўлатов каби колхоз почтальонлари сидқидиллик билан ишлаб, уйма-уй, бригадама-бригада юриб, обуначиларга газета-журналларни ўз вақтида тарқатмоқдалар, хат ва пул переводларини ўз эгаларига топширмоқдалар. Улар почта маркаси ва конвертлар сотадилар, аҳолидан хат, пул, посилкалар қабул қилиб олиб, тезроқ жўнатиш чораларини кўрадилар.

Почтальонларнинг бундай иши колхозчиларнинг вақтини тежаб, уларнинг далаларда унумли меҳнат қилишларига сабаб бўлмоқда.

Лекин шуни ҳам айтиш керакки, бир қатор районларнинг маҳаллий партия, совет ташкилотлари колхоз почтальонларининг иши устидан етарли назорат қилиб турмаётирлар.

Бунга Мирзачўл район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимини мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Райком ходимлари жойларда бўлганларида газета-журналларнинг обуначиларга қандай тарқатилиши билан қизиқмайдилар. Бунинг орқасида райондаги «Коммуна» колхози (партия ташкилотининг секретари ўртоқ Азизов), «Ленинизм» колхози (партия ташкилотининг секретари ўртоқ Солибоев) ва бошқа колхозларда почтальонлар бир неча кунлаб газета-журналларни алоқа бўлимидан олиб кетмайдилар ва уларни ўз вақтида обуначиларга тарқатмайдилар. Газета-журналларни, хат ва пул переводларини уйма-уй юриб тарқатиш ҳам йўлга қўйилмаган. Бундай фактларни Ўрта Чирчиқ, Юқори Чирчиқ ва бошқа районларда ҳам учратиш мумкин.

Яқинда КПСС Марказий Комитети газета ва журналларни босмадан чиқариш ва уларни аҳолига тарқатиш муддатлари ҳақида кенг қарор қабул қилди. Партиямиз Марказий Комитетининг бу қарорида колхоз почтальонларининг муҳим вазифалари ҳам конкрет кўрсатиб берилган.

Маҳаллий партия, совет ташкилотлари, айниқса бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари ҳар бир почтальоннинг газета ва журналларни ўз вақтида келтириб, уларнинг обуначиларга тарқатилиши устидан қаттиқ назорат қилиб туришлари керак. Почтальонлар транспорт билан таъминланиши, энг яхшилари эса мукофотланиб турилиши лозим. Бу тадбирларнинг амалга оширилиши колхозчиларга алоқа хизмати кўрсатишни янада яхшилайди.

А. ЙЎЛДОШЕВ,
Область алоқа бошқармаси почта бўлимининг бош инженери.

Тошкент шаҳар савдо ходимлари активининг йиғилиши

Яқинда Тошкент шаҳар савдо ходимлари активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда шаҳар Совети ижроия комитети савдо бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Туркова шаҳарда савдо-сотиқ ишларининг аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари ҳақида доклад қилди.

Докладчи ва музокарада сўзга чиққан ўртоқлар савдо-сотиқ соҳасидаги ютуқларни қайд қилиб, мавжуд камчиликларни ҳам очиб ташладилар.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг савдо бошқармаси ҳали ҳам савдо ташкилотларининг раҳбарларига нисбатан етарли талабчанлик қилмаяпти. Натижада бир қатор савдо ташкилотлари, айниқса Октябрь райпишчеторги, «Ташхлебторг» раҳбарлари аҳолининг ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондиришда қониқарсиз ишлаётирлар. Киров, Октябрь, Марказий район райпишчеторгларига қарашли кўпгина магазинларда харидорлар учун керак бўлган товарлар топилмайди. Шаҳар магазинларида сут, сабзавот маҳсулотлари билан савдо қилиш яхши ташкил қилинмаган.

Марказий район пишчеторгининг магазинларига нон ўз вақтида келтирилмайди. Кўп вақт «Ташпромторг»та қарашли магазинларда чит газлама, трикотаж моллар топилмайди.

Шаҳарда чакана савдо қилиш ёмон аҳволда. Кўчаларда, паркларда газ сувлари сотиш кўнгилдагидек эмас. Ваҳоланки, бу мақсад учун ажратилган кўпгина аравачалар Октябрь, Киров ва бошқа район пишчеторгларида фойдаланилмасдан ётибди.

Фрунзе район пишчеторгининг директори Одилова, Октябрь ошхоналар трестининг директори Сайфуллаев, Марказий район пишчеторгига қарашли 60-магазин мудири Воробьева ва бошқалар ўз сўзларида «Узмясорибторг», «Главбакалей», «Главторгодежда» ва бошқа ташкилотларнинг ишларини қаттиқ танқид қилдилар.

Йиғилишда кўп ошхоналарда мазалик овқат тайёрланмаётгани ва айрим савдо ходимларининг харидорлар ҳақига хиёнат қилаётгани ҳақида бир қанча фактлар келтирилди.

Активда Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Хўжаев сўзга чиқиб, савдо ходимлари олдидаги муҳим вазифалар ҳақида гапирди.

Йиғилишда йўл қўйилган камчиликларни тузатиш юзасидан зарур тадбирлар белгиланди.

Саноат ва қурилишга партия раҳбарлиги савиясини оширайлик

Мана, Ўзбекистон металлургия заводининг мартен цехи. Шундай жазирама кунларда 1200 даражагача қиздирилган мартен печида пўлат эритиш процессини кўз олдингизга келтиринг! Аланга авжида. Металлом, доломит ёки бошқа бирор аралашма солиш учун печларнинг оғзи очиларкан, аланганинг оташин тафти гуп этиб уради. Ана шундай вазиятда кишини лоҳас қиладиган иссиққа бардош бериб енгил ва ихчам кийинган йигитлар тез ва чаққон ишлашмоқдалар.

Бу ерда П. Жиляев, А. Желилов, Б. Аббосов, С. Тимонин ўртоқлар бошчилигидаги бригада аъзолари қизғин мусобақалашмоқдалар. Ҳайдаров, Краси, Мирзаматов ўртоқлар сингари коммунистлар ҳар доим ишда шахсий намуна кўрсатмоқдалар.

Коммунист Желилов бригадаси смена нормасини мудом 110-115 процентдан адо этиб келмоқда. Бошқа бригадаларда ҳам иш мана шундай. Шунинг учун ҳам йил давомида пландан ташқари 1500 тонна пўлат бериш юзасидан олинган мажбурият 5 ойдаёқ 200 тонна ортиғи билан бажарилди.

Прокат цехида ҳам ишлар қизғин бораётир. Цех коллективи ярим йиллик топшириқни анча ортиғи билан бажарди, ўтган бир ойнинг ўзида пландан ташқари бир неча юз тонна навли прокат ва 145 тонна тунука ишлаб чиқарди.

Бундай муваффақиятлар шунинг учун ҳам қўлга киритилаётирки, корхона ишлаб чиқаришининг асосий участкаларида коммунистлар шахсий намуна кўрсатиб ишламоқдалар, завод партия комитети ва цех партия ташкилотлари ишчилар ҳамда инженер-техник ходимлар ўртасида оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни кучайтириб, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш учун бошланган социалистик мусобақанинг ташкилотчилари бўлмоқдалар.

Завод партия комитети ва цех бошланғич партия ташкилотлари корхона экономикасини чуқур ўрганиш масалалари билан мунтазам шуғулланадилар, актуал масалалар партия бюросининг мажлислари ва цех партия ташкилотларининг умумий йиғилишларида кенг муҳокама қилиб турилади.

Бекобод шаҳрида бундай корхоналар оз эмас, Фарҳод ГЭС, цемент комбинати ва гўшт комбинати шулар жумласидандир. Бу корхоналарнинг партия ташкилотлари хўжалик раҳбарларининг фаолияти устидан партия контролини кучайтириб, ишлаб чиқаришни намунали ташкил этмоқдалар, ишчилар, инженер-техник ходимларнинг меҳнат активлиги ва ижодий ташаббускорлигини ошириш соҳасида тузиккина иш қилмоқдалар.

Лекин шуни ҳам эътироф қилмоқ керакки, бу илғор корхоналарнинг партия ташкилотлари эришилган баъзи муваффақиятлар билан қаноатланиб қолиб, янада яхшироқ кўрсаткичларга эришиш учун астойдил интилмаётирлар.

Чунончи, мазкур корхоналарда илғор тажрибаларни ўрганиш ва оммалаштиришга, бошқа иқтисодий районлардаги корхоналар билан ижодий ҳамкорликни мустаҳкамлаш ва социалистик мусобақани қизитиб юборишга етарлича эътибор берилмаётир. Масалан, Ўзбекистон ва Қозоғистон металлурглари, Бекобод ва Қувасой цементчилари, Бекобод ва Чирчиқ шаҳарларининг саноат ходимлари ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақа планларнинг бажарилиш процентини аниқлашдангина иборат бўлиб қолмоқда. Йил бошидан бери на Қозоғистонга, на Қувасойга ва на Чирчиқ шаҳрига ўзаро текшириш бригадаси юборилгани йўқ. Шунингдек, илғор тажрибаларни ўрганиш мақсадида командировкаларга юбориш тўғрисида белгиланган тадбирлар ҳам шунчаки қуруқ гап бўлиб чиқди. Қозоғистон металлургия заводида, Қувасой цемент заводида ва Чирчиқдаги йирик корхоналарда бу йил ишлаб чиқаришни ва меҳнатни ташкил этиш, технология процессларини такомиллаштириш соҳасида яратилган янгиликлардан бекободликлар мутлақо хабардор эмаслар. Ваҳоланки бу корхоналарда меҳнат унумдорлигини оширишга, бракни ва маҳсулот таннархини камайтиришга имкон берадиган кўпгина янгиликлар яратилди ва у ҳозирда муваффақият билан қўлланилаётир.

Шаҳар партия комитети, металлургия заводи ва цемент комбинатининг партия ташкилотлари учун ана шу прогрессив методларни ўрганиб келишни ташкил этиш гўё мушкул иш бўлиб туюлмоқда. Улар актуал масалаларни олға сурадилар, ишлаб чиқаришни янада ривожлантиришга хизмат қиладиган муҳим тадбирларни белгилайдилар-у, лекин шу тадбирларнинг бажарилишини таъминлаш учун жонли ташкилотчилик ишларини олиб бормайдилар.

Шаҳар партия комитетининг шу йил 14 майда бўлган бюро мажлисида металлургия заводида илғор тажрибаларни ўрганиш ва жорий этиш қандай аҳволда эканлиги муҳокама қилинди. Бюро корхонада қўлга киритилган муваффақиятларни таъкидлаш билан бирга, ишда йўл қўйилаётган қатор камчиликларни кўрсатди ҳамда уларни бартараф қилиш юзасидан конкрет тадбирларни белгилади. Бюро қарорида завод дирекцияси (директори И. Муҳамедов, бош инженер А. Г. Салепек ўртоқлар) ва касаба союз комитети (раиси ўртоқ Қ. Расулев) илғорлар тажрибасини оммалаштиришга, рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатини қизитиб юборишга эътиборни кучайтирсинлар, белгиланган ташкилий-техникавий тадбирларни амалга оширувчиларнинг масъулиятини оширсинлар, деган моддалар бор.

Мана шу муҳим қарор қабул қилинганига икки ой бўлди, лекин бюрода белгиланган тадбирларнинг кўпи ҳали бажарилгани йўқ. Корхона хўжалик раҳбарларига топширилган вазифанинг бажарилиши устидан контроль қилиб бориш завод партия комитетининг секретари Винокуров ва шаҳар партия комитетининг инструктори Ройтих ўртоқларга юклатилган эди. Афсуски, бу ерда ижрони текшириш яхши йўлга қўйилмаганидан бюро қарори қоғоздагина қолиб кетди.

Завод партия комитети мажлисларида мартен цехида шлак сифатини унинг устки қурилишидан аниқлаш, мульдаларни катта ҳажмдагилари билан алмаштириш, прокат цехида заготовкаларни «300» станнинг олдинги линиясидан обводка қилиш, қуюв цехида икки хонали қолипларни жорий этиш сингари катта иқтисодий фойда келтирадиган тадбирларни амалга ошириш тўғрисида бир эмас, бир неча марта қарор қабул қилинган эди. Аммо бу қарор ҳамон бажарилгани йўқ.

Цемент комбинати партия ташкилотининг фаолиятида ҳам худди шундай камчиликлар мавжуд. Партия ташкилоти илғор тажрибаларни оммалаштириш, ихтирочилик ва рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга муваффақиятли жорий қилиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва ҳар бир ишда коммунистларнинг авангардлик ролини ошириш масалалари билан жиддий шуғулланмаётир.

Шаҳар партия комитети айниқса қурилишга суст раҳбарлик қилмоқда. Шаҳарком секретарлари ва инструкторлари капитал қурилиш соҳасидаги қолоқликнинг туб сабабларини чуқур ва атрофлича ўрганмаётирлар. Улар планнинг бажарилишинигина талаб қилиш билан чегараланиб қолиб, амалда қурилиш партия ташкилотларининг ишига конкрет ёрдам кўрсатмаётирлар. Натижада 704-УНР ва 10-қурилиш-монтаж бошқармаси саноат объектлари қурилишини ҳам, граждан қурилишини ҳам мутлақо қониқарсиз олиб бормоқдалар. Жумладан, цемент комбинатини реконструкция қилиш ва янги йирик ғишт заводи қурилиши ҳамон кечиктирилмоқда. Қурилиш-монтаж бошқармаси ва УНР нинг бирорта участкаси ярим йиллик қурилиш монтаж ишларини бажармади.

Шаҳар партия комитетининг раҳбарлари бу соҳадаги камчиликларга мутахассис кадрлар ва бинокорлик материаллари етишмаётганини сабаб қилиб кўрсатганлари ҳолда, мавжуд куч ва ички имкониятлардан максимал фойдаланишда қурилиш ташкилотларининг ташаббусини оширмаётирлар.

Ҳар икки қурилиш ташкилотининг партия ташкилоти коммунистларнинг авангардлик ролини ошириш, ҳамма участкада меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва унумли ишлаш учун курашни кучайтириш тўғрисида кам бош қотирмоқдалар. Бу қурилиш ташкилотларида социалистик мусобақа номигагина ташкил этилган, унинг натижалари якунланмайди. Участкаларда ишлаб чиқариш кенгашлари, социалистик мусобақа якунларини муҳокама қилишга бағишланган йиғилишлар наридан-бери ўтказилади, уларда бригада ва участкаларнинг иши, ишлаб чиқариш командирларининг фаолияти чуқур ва атрофлича муҳокама қилинмайди. Шунинг учун ҳам қурувчи, монтажчи, бетончи, дурадгор, сувоқчи ва бошқа шу сингари асосий касб эгаларининг ташаббуси кенг авж олдирилмаётир.

Шаҳар партия комитети ва саноат корхоналари ҳамда қурилиш партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаси — мавжуд камчиликларни узил-кесил бартараф қилишнинг конкрет тадбирларини белгилашдан ва уларни амалга ошириш учун курашни ҳар томонлама кучайтириб юборишдан иборат.

З. ИСРОИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати» нинг махсус мухбири.

Мактаблар ремонти тезлаштирилсин

Тошкент шаҳридаги Куйбишев район мактабларининг кўпида ўқув йили тамом бўлиши биланоқ ремонт ишлари қизиб кетди. Бу муҳим ишга район жамоатчилиги актив иштирок этмоқда. Ломоносов номли 142-мактабга оталик қилаётган лакбўёқ заводи зарур материаллар билан ёрдам кўрсатди. Ремонт ишларида завод ишчилари, мактаб ўқувчилари ҳам иштирок этдилар. Ҳозир бу мактабда ўқувчиларга дарсликлар тарқатилмоқда. Бир неча кун мобайнида 10 минг сўмликдан ортиқ дарслик сотилди.

Райондаги 71-мактаб биноси ҳам сифатли ремонт қилинди. Мактаб коллективи граммпластинка заводи маъмуриятидан мамнун. Завод мактабга бўёқ, лак, алиф ва бошқа қурилиш материаллари билан катта ёрдам кўрсатди. Шунингдек, райондаги 47-мактабда ҳам ремонт ишлари тамомланди.

Шу билан бирга, райондаги айрим мактабларда ремонт ишлари суст бормоқда. 54-мактабда қўшимча бинолар—устахона, физкультура зали, 6 та синф қуриш ишлари бошланган эди. Лекин қурилиш материаллари етарли бўлмаганлигидан иш ўлда-жўлда бўлиб ётибди.

18-мактаб биносини капитал ремонт қилиш учун етарли маблағ ажратилган бўлса ҳам, кўзга кўринарли иш қилинмаган.

Район қурилиш-ремонт контораси (бошлиғи ўртоқ Балаянц) мактаблар ремонтини сифатли қилиш ва жадаллаштиришга етарли эътибор бермаётир. Район халқ маорифи бўлими бу масалага жиддий эътибор бериши, жамоатчиликнинг эътиборини тортиши ва мактабларни янги ўқув йилига намунали тайёрлаш тадбирларини кўриши керак.

С. ЯХИН.

МАМЛАКАТГА 500 МИНГ ТОННА ПАХТА БЕРАМИЗ!

Ўсишдан кечикаётган ғўзаларни табақалаб парвариш қилиб, ҳамма ерда мўл ҳосил етиштиришга эришайлик!

Совхоз ишчиларининг ғайрати

6-«Кўкорол» совхозининг ерлари паст-баландликдан иборат баҳорикор ерлар. Бу, механизатор, сувчилардан ғоят усталик билан ишлашни талаб қилади. Ўтган йили пахта тайёрлаш давлат планини ортиғи билан бажариб, меҳнатда катта ютуқларни қўлга киритган совхоз ишчилари бу йил ҳам мўл ҳосил етиштириш учун курашиб, ғўза парваришини тупроқ-иқлим шароитини ҳисобга олган ҳолда ўтказаётирлар.

Иккинчи бўлимнинг ўртоқ Снабеков бошлиқ бригадасида, айниқса, иш қизғин. Бригаданинг 85 гектар ердаги ғўзаси текис гуллади. Ишчилар гулни кўсакка айлантириш учун астойдил меҳнат қилаётирлар. Культивация, чопиқ ишлари билан бир қаторда ғўзани тунда суғоришга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Бу ишга кекса ишчи Мирзааҳмедов бошчилик қилмоқда. У кунига 1,5-2 гектар ердаги ғўзага сув тараётир.

Совхознинг 1, 3, 6-бригадалари сувчилари Т. Еременов, Убайдуллаев, Қозоқбековлар ҳам ишни кекса сувчи Мирзааҳмедов тажрибаси асосида олиб бориб, ғўзани кеча-кундуз қондириб суғораётирлар. Шунинг учун ҳам бу ўртоқлар суғорган майдонлардаги ғўзалар гуркираб ўсиб, мўл ҳосил тўпламоқда.

Совхозда суғориш иши культивация билан боғлаб олиб борилмоқда. Бу ерда ривожланишдан қолган ғўзаларни яхши ғўзалар қаторига етказиб олиш учун зарур тадбирлар амалга оширилмоқда.

Бўка районидаги 6-«Кўкорол» совхозида бу йил 1200 гектар ерда пахта етиштирилаётир. Совхоз ишчилари ана шу ерларнинг ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилганлар. Лекин совхозда баъзибир ибрат бўларли тадбирлар амалга оширилаётганлиги билан бирга, ғўза парваришида айрим камчиликларга ҳам йўл қўйилмоқда. Ҳамма бригадада ҳам сувчиларнинг, механизаторларнинг унумли ишлаши учун нормал шароит яратиб берилмаган. Масалан, сувчиларга иссиқ овқат қилиб берилмайди. Баъзи бригадаларда эса культивация, чопиқ ишларининг сифатига эътибор қилинмаётир. Бу камчиликларни тезда тугатиш зарур.

М. КАМОЛОВ.

Аҳмад ота Йўлдошев Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг тажрибали, моҳир сувчиларидан ҳисобланади. Суратда: Аҳмад ота Йўлдошев ғўзага сув қўймоқда.

В. Салов фотоси.

Мўл ҳосил учун курашаётганлар

«Коммунизм» колхозининг аъзолари Мирзачўл ерлари шароитида 1250 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Бу — агротехника қоидаларига қатъий риоя қилиб, техникадан тўла ва унумли фойдаланган ҳолда астойдил меҳнат қилишни талаб қилади.

Шу кунларда колхознинг илғор бригадалари даласида бўлган киши ғўзаларни яхши ривожлантириш учун курашаётган универсалчиларнинг, ҳар туп ғўзанинг қониб сув ичишини таъминлаётган миришкор сувчиларнинг намунали ишларидан мамнун бўлади.

Колхозда меҳнат тўғри ташкил этилган. Пахтакорлар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа кучайтириб юборилган. Бу мусобақада, айниқса, ўртоқ Н. Эргашев бошлиқ бригада аъзолари олдинда бормоқдалар.

— 85 гектар ернинг ҳар гектаридан 32,5 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилганмиз, — дейди бригада бошлиғи, — юкимиз оғир эканлигини яхши биламиз. Шунинг учун ҳам ҳар туп ғўзани меҳр билан парвариш қилиб, июль ойи ичида мўл ҳосил тўплаш учун курашмоқдамиз.

Бригаданинг ғўзалари шу кунгача 4 марта комплекс парваришдан чиқарилди. Икки марта қондириб суғорилди. Ғўзаларга сув таращда А. Душаев, Ш. Болтабоев ўртоқлар яхши натижаларга эришмоқдалар.

Ҳозир ҳар туп ғўзада 4-5 тадан бўлиқ кўсак бор. Бригада аъзолари ғўза парваришини янада кучайтириб, ҳосилга ҳосил қўшиш тадбирларини амалга оширмоқдалар, августгача барча майдонлардаги ғўзаларни яна бир марта комплекс парваришдан чиқариш, чеканкани тамомлаш учун курашмоқдалар.

А. САЙДАМИНОВ,
Мирзачўл райони.

Трактор-далачилик бригадасида

Колхоз ва совхозларда чигит экиш кампанияси эндигина бошланган бир пайтда Чиноз районидаги «XIX партсъезд» колхозида моҳир механизатор ўртоқ М. Холиқов бошлиқ трактор-далачилик бригадаси ташкил этилган эди. Бу бригада аъзолари Ўрта Осиё машина синаш станциясининг моҳир механизатори В. Тюпко методи асосида ишлаб, 152 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилган эдилар.

Яқинда биз ана шу трактор-далачилик бригадасининг далаларида бўлиб, механизаторларнинг шу кунлардаги иши билан танишиб чиқдик. Трактор-далачилик бригадасида ҳақиқатан ҳам яхши натижаларга эришилибди. Барча майдондаги ғўзалар ҳозирга қадар 3,5 марта узунасига, 2,5 марта кўндалангига культивациядан чиқарилган. Мавлонов, Қўчқоров, Х. Рўзибоев ва А. Ҳидиров ўртоқлар ўзаро мусобақалашиб, кунига 12-14 гектар ердаги ғўзани сифатли культивациядан чиқармоқдалар. Моҳир механизаторлар мавсумда камида 1000-1200 гектар ердаги ғўзани культивациядан чиқариш учун курашаётирлар.

Бригадада ғўзани озиқлантириш ишлари ҳам яхши ташкил этилган.

Н. САИДОВ.

Илғорлар даласини айланганда

Вақт тушдан оққан. Қуёш ҳамон борлиқни оловдек қиздиряпти. Биз колхозда илғор деб ном олган ўртоқ Қурбон Раҳимов бошлиқ 4-бригада далалари томон йўл олдик. Кенг пахтазор оралаб борар эканмиз, ғанимат фурсатдан унумли фойдаланиб, фидокорона меҳнат қилаётган колхозчи эр ва аёлларнинг ишидан хурсанд бўлдик. Июль ойи шонани гулга, гулни кўсакка айлантириш, ҳосил тўплаш ойи эканлигини яхши биламиз, дейишади улар. Гуркираб ўсаётган ғўзалар пахтакорларнинг сўзи чин эканлигини кўрсатади.

Рихси Одилова, Ҳури Исломова, Умри Абдуллаева, Марҳамат Анварова каби ишлаб чарчашни билмайдиган хотин-қизлар кунига нормадаги 0,20 гектар ўрнига, 0,28-0,30 гектар ердаги ғўзани сифатли чопиқ қилаётирлар. Олим Сайдаҳмедов, Мажид Икромов, Ўткир Одилов каби ўртоқлар эса трактор ва от культивациясида юқори кўрсаткичга эришаётирлар. Ғўзани культивация қилиш, суғориш ишлари қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш билан боғлаб олиб борилмоқда.

Соип Имомназаров, Қўзибой Обидов каби ёшлар эса 0,65-0,70 гектар ердаги ғўзага қўл аппарати билан дори сепиб, қишлоқ хўжалик зараркунандаларини қириб ташламоқдалар.

Бригадада 110 гектар ернинг ҳар гектаридан 42 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбурияти олинган. Меҳнатсевар колхозчилар, дастлабки ютуқлар билан мағрурланиб кетмасдан, бундан буён ҳам ғайратларига-ғайрат қўшиб ишлайдилар, ўз зиммаларига олган мажбуриятларини албатта бажарадилар.

Х. МУҚИМОВ.
Оржоникидзе район, Киров номли колхоз.

Ғўза парвариши суръатини янада кучайтириш керак

Оққўрғон районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози бир неча йиллардан бери пахта тайёрлаш планини бажармайди. Бунинг асосий сабабларидан бири ғўзалар ҳосилга кираётган июль ойининг мана шу нозик кунларида ғўза парваришини ҳар томонлама кучайтиришга етарли эътибор бермасликдадир. Шу кунларда ғўзани ўз вақтида суғормаслик, ўз вақтида культивация қилмаслик ҳосилнинг анча пасайиб кетишига сабаб бўлади.

Бу йил ҳам колхозда ана шундай аҳвол такрорланмоқда. Колхознинг кўпчилик бригадаларида, жумладан Ш. Сатторов бошлиқ 8- ва Имонқулов бошлиқ 9-бригадаларда кўплаб ўт босган ва сифатсиз суғорилган ғўзаларни кўриш мумкин. М. Мўминов ва И. Умаров каби сувчилар ўз ишларига масъулиятсизлик билан қараб, ғўзаларни бостириб суғормоқдалар. Бригадада суғорилган майдонларни об-тобида культивация қилишга кам эътибор берилади.

«Октябрь 40 йиллиги» колхози ғўза парвариши суръатини янада кучайтириши керак.

Р. НИЁЗОВ.

Ғўзалар қониб сув ичсин

Саратоннинг жазирама кунларида ҳар туп ғўзанинг қониб сув ичишини таъминлаган деҳқон ютади, шонани гулга, гулни тўқ кўсакларга айлантиради. Бундан буён мўл ҳосил калити кўп жиҳатдан сувчилар қўлида дейилишининг боиси ҳам ана шунда! Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Ғўзани суғоришни ўз вақтида ва сифатли ўтказиш тадбирлари» тўғрисида чиқарган қарорида ҳам худди ана шу мақсад кўзда тутилган.

Ана шу ҳақда — тун бўйи мижжа қоқмасдан, эгат оралаб сув тараётган, мўл ҳосил етиштириш ишига катта ҳисса қўшаётган миришкор сувчилар ҳақида редакциямизга хушхабарлар келмоқда.

Сувчи — ҳосилнинг тақдирини ҳал қилади, — деб ёзади Пискент районидаги Хрушчев номли колхоздан ўртоқ **Н. Бекназаров**, — Эргаш ота Расулев бунга жуда яхши тушунади, у: «сувчи фақатгина эгатларга сув таровчи эмас, шу билан бир қаторда ғўза томирларига озуқа моддаларини сингдирувчи ҳамдир» дейди. Отанинг эрта тонг билан ҳам, қуёш баданларни қиздираётган паллада ҳам, салқин кечаларда ҳам эгатлар оралаб юрганлигини кўрасиз. Миришкор сувчи ўз шогирдлари — Қамбар Жониқулов, Хатам Абдиқуловлар билан бирга ҳар туп ғўзанинг кеча-ю кундуз бир текис қониб сув ичиши учун астойдил курашмоқда.

Газетхонлардан ўртоқ **А. Мирпўлатов** «Тажрибали сувчи» сарлавҳали хабарида Янгийўл районидаги Карл Маркс номли колхоз аъзоси

(Қишлоқ мухбирларимиз ёзадилар)

Карим ота Абдуназаров ҳақида ҳикоя қилади. Карим ота қарийб чорак асрдан бери сувчилик қилиб келади. У, шу йиллар давомида ўз касбини мукаммал эгаллаб, бой тажриба орттирди, ўнлаб миришкор сувчи-шогирдлар тайёрлади. «Саратон кунларида ғўзани бир кун кечикиб суғордингми, ҳосилга путур етади,—дейди ота,—ундан кейин, кундузи сув тараш билан тунда суғоришнинг ўртасида ер билан осмонча фарқ бор. Тунда суғорилган ғўза яйрайди».

Карим ота шу кеча-кундузда 0,5 гектар ўрнига 0,75 гектар ердаги ғўзани тунда қондириб суғормоқда. Колхознинг илғор сувчиларидан А. Арслонов, Х. Маҳкамов, О. Мирзааҳмедова, З. Темирова ўртоқлар кекса миришкор сувчининг бой тажрибаларидан ўрганиб, ўз бригадаларидаги ғўзаларни ўз вақтида усталик билан суғормоқдалар, ҳосил тугунчаларини тўла сақлаб қолиш учун курашмоқдалар, ҳалол меҳнатлари билан кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

Мирзачўллик ўртоқ **Ж. Хўжамуродов** «Ленинизм» колхозидан, ўртоқ **И. Ёрбеков** «Мирзачўл» совхозидан, **А. Абдураҳмонов, М. Ойдинов** ўртоқлар Октябрь районидаги Сталин номли ва Оққўрғон районидаги Ленин номли колхозлардан хабар ёзишиб, шу колхозларнинг миришкор сувчилари, улар эришаётган муваффақиятлар ҳақида ҳикоя қилганлар.

«Мирзачўл» совхозининг Жўрабой Хайдаров бошлиқ бригадаси ишчилари, —деб ёзади ўртоқ И. Ёрбеков, — 102 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилганлар. Бу соҳада сувчиларнинг роли катта эканлигига тушунган звено бошлиқлари — Қ. Холматов ва У. Назаров ўртоқлар ўзларига биркитилган участкада ўзлари сувчилик қилаётирлар.

Н. Суюнов, Х. Дониёров, Ш. Хожимуродов, Ҳ. Зикриллаев ўртоқлар 4-«Боёвут»» совхозидан хабар ёзишиб, илғор бригадаларда ғўзалар белгиланган агротехника муддатларида қондириб суғорилаётганлиги, айрим бригадаларда эса, бу соҳада қатор камчиликларга йўл қўйилаётганлигини ишонарли фактлар билан кўрсатиб берганлар. 1-бўлимнинг Сайидмуродов, Ҳайдаров ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ғўзалар яхши ривожланиб, шоналари гулга, гуллари кўсакка айланмоқда.

Лекин совхознинг ҳамма бригадаларида ҳам аҳвол бир хилда эмас. Қатор бригадаларда сув исрофгарчилигига йўл қўйилмоқда, катта пайкаллар эҳтиётсизлик орқасида кўллатиб юборилмоқда. Баъзи карталарда эса бунинг тамомила аксича: бир эгатда сув ошиқча бўлса, иккинчи эгат қақраб ётибди. Буни ўртоқ Э. Ҳайдаров бошлиқ бригада мисолида яққол кўриш мумкин. Сувчилардан Х. Қўшанов, Б. Меликбоев, Қ. Маматкаримов ўртоқлар ўз вазифаларига масъулиятсизлик билан қарамоқдалар, улар сув тараб қўйилган пайкалларни назорат қилиб турмайдилар, ўз шахсий ишларига берилиб, пушталарни кўллатиб юбормоқдалар.

ҒЎЗА ПАРВАРИШИ ЮЗАСИДАН БЕЛГИЛАНГАН ТОПШИРИҚНИНГ 1958 ЙИЛ 1 ИЮЛДАН 15 ИЮЛГАЧА ҚАНДАЙ БАЖАРИЛГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА

МАЪЛУМОТ

(Процент ҳисобида).

Районларнинг номи	Узунасига культивация қилиш	Кўндалангига культивация қилиш	Кетмон чопиғи	Озиқлантириш
Оққўрғон	98,0	59,7	79,5	69,1
Оҳангарон	56,6	37,5	49,2	39,7
Боёвут	63,0	31,7	61,2	49,0
Бекобод	84,0	45,5	66,0	70,5
Бўка	86,2	67,0	77,2	75,4
Бўстонлиқ	77,5	23,0	76,0	93,0
Верхне-волинск	92,6	58,5	100,0	89,7
Юқори Чирчиқ	90,7	32,4	82,0	67,0
Гулистон	73,6	27,6	62,5	60,0
Калинин	77,5	19,0	58,6	70,0
Мирзачўл	72,5	47,2	65,7	52,5
Қуйи Чирчиқ	83,0	43,5	82,0	55,8
Октябрь	76,5	29,0	66,0	58,0
Оржоникидзе	83,5	39,0	78,0	94,0
Пискент	80,0	46,7	108,0	84,5
Ўрта Чирчиқ	90,8	80,2	97,0	71,8
Сирдарё	111,8	47,5	103,0	101,0
Ўртасарой	82,5	65,0	77,0	72,0
Чиноз	78,0	51,8	67,0	69,0
Янгийўл	106,8	46,0	75,9	66,0

ТАНҚИД ВА БИБЛИОГРАФИЯ

Кекса шоир совғаси

Ҳанузгача адабиётчиларимиз орасида аруз вазнига ўгай кўз билан қараш майллари ҳукм суриб келади. Баъзи танқидчиларнинг нуқтаи назарлари арузни ўзбек тили хусусиятларига тўғри келмайди деб рад этди. Баъзилар эса арузда йирик ҳажмдаги замонавий асарлар яратиб бўлмайди, катта фикрларни ифода этиш мумкин эмас деб айб қўйдилар. Уни замони ўтган жанр деб ҳисобладилар. Улар бундай сўзларни айтаётган пайтларда лоақал атроф-теваракка бир назар ташлаб олмадилар. Навоийнинг ўлмас «Ҳамса»си, умуман классик поэзиямизнинг бой хазинаси аруз вазнида барпо этилганку, деган андишани ҳам хотирларига келтирмадилар. Ўттизинчи йиллар адабиётида қўлга киритилган ютуқларни ҳам назар-писанд этмадилар. Улар учун Ғ. Ғуломнинг «Кўкан батрак» поэмаси ва бошқа жуда кўп асарлар аруз вазнининг маҳсули эмасдай бўлиб кўринади. Аммо бундай қарашлар кейинча қаттиқ қаршиликка дуч келди.

Арузнинг бегона эмаслиги, унинг ўзбек тили хусусиятларига мос кела олиши, аруз вазнида ҳам катта фикрларни ифода этиш ва йирик асарлар яратиш мумкин эканлиги ўз-ўзидан маълум бўлиб қолди. Эндиликда аруз вазнини танқид билан ниқоблашга уринган шоирлар ҳам ўзларининг ҳақ эмасликларини тушуна бошладилар.

Ҳозирги кунда аруз яна адабиётимизнинг жанговар жанрларидан бири сифатида ўзининг қонуний ўрнини эгалламоқда. Бунинг исботини газета ва журнал саҳифаларида, арузчи шоирларимизнинг китобларида эълон қилинган шеърлардан яққол кўриб турибмиз.

* * *

Арузга хос бўлган энг яхши хусусиятлардан бири мусиқийлик ва ўйноқиликдир. Бу айниқса унинг ғазал формасида тўла-тўкис намоён бўлади. Шу туфайли ҳозирги шоирларимизнинг кўпчилиги арузнинг ана шу ўйноқи жанрига мурожаат қиладилар. Ўзларининг эзгу ҳислари, жўшқин фикрларини шу жанр торида куйга соладилар. Ижод ва юксалиш замонаси, меҳнат ва бахт кони бўлган улуғ Ватанни мадҳ этадилар. Севикли халқни қоронғу тундан қуёшли тонгга олиб чиққан жонажон партиямизга, халқпарвар ҳукуматимизга меҳр тўла ташаккур туйғуларини ифода этадилар. Шодлик ва бахтиёрлик қўшиқларини тараннум этадилар. Яқинда «Кўнгил тароналари»[1] номи билан босилиб чиққан янги шеърлар китоби ҳам ана шундай қўшиқларни ўз ичига олади. Китоб автори ўзбек совет адабиётининг кекса авлодига мансуб бўлган соҳиби қаламлардандир. Аммо тўпламга кирган ғазаллар буни тамомила рад этади. Сиз унда кексаликнинг эмас, ёшлик қўшиқларини ўқийсиз. Шоир ўз шеърларини, «Кўнгил тароналари»ни шунақанги ўйноқи формаларда тараннум этганки, у ёки бу ғазални («Диёримсан», «Келдик», «Обод ўлкам яхшироқ» ва ҳоказо) ўқий бошлашингиз ҳамона ўз-ўзидан аниқ бир куй оқиб келади. Хушовоз ҳофизларнинг, яллачи қизларнинг ёқимли товушлари эшитилади.

Автор, «Кезарман сайр этиб тун кун хиёбонимда, боғимда» мисраси билан бошланган ғазалида бахтиёр турмуш нашъасини тотган совет кишисининг қувноқ кайфиятини, ватанпарварлик туйғуларини ифодалайди:

Дилимда завқ, сурурим бор,
Ҳаётимда ҳузурим бор,
Ажаб зийнатли нурим бор
Ватан бўйлаб чароғимда.

Шоир ўзининг кексайганда яшариб, фаровон ҳаёт кечириш бахтига муяссар бўлганлигидан қувонади, бунинг учун улуғ партияга миннатдорчилик изҳор этади. «Обод ўлкам» шеърида юксак ватанпарварлик туйғуларини куйлайди. «Мангу яшар» шеърида озод меҳнат, озод эл зафарлари, ҳар нафасида янги севинч, янги хабарлар билан тўлиқ бўлган қудратли совет юрти шарафланади.

Меҳнат билан зар бўлди тупроғим
менинг,
Бўлмас хазон бу яшнаган боғим
менинг.
Кетди дилдан барча қайғу, доғим
менинг.
Паст бўлмағай бахтим-буюк тоғим
менинг.
Озод элим, озод ватан, тинчу
омон,
Бўлди ажаб саодатли янги замон.
Ўз эркида бир-бирига эл меҳрибон,
Ғайрат билан боғлиқ, бу белбоғим
менинг.
Э, Ҳабибий, ўлкамизда шому
саҳар,
Ҳар нафасда янги севинч, янги
хабар.
Ҳар соҳада, ҳар иш узра доим
зафар,
Мангу яшар қудратли байроғим
менинг.

Шоир Ҳабибий ўз шеърларини яратишда арузнинг энг енгил ва ғоят ўйноқи шаклларини топади, бу шеърлар шакл, мазмун эътибори билан ҳам халқ формаларига жуда ўхшаб кетади.

Пахта терган қизларим,
Юзлари қирмизларим,
Кенг майдонга ярашган
Чақнаган юлдузларим.
(21 бет)

ёки:

Иқболу бахтимиз ёр —
Кенг пахтазоримиз бор,
Кенг пахтазоримизга
Зўр ифтихоримиз бор.
(31- бет)

Бу нарса шуни кўрсатадики, шоир қувноқ руҳий ҳолат, бахтиёрликни ифода этиш учун унга мос келадиган поэтик шакл излаб топади. Қалб ҳароратини, оптимистик мазмун ифодасини шу форма орқали беради. Шунинг учун ҳам аруз вазнида ёзилган ва тўпламдан ҳақли равишда муносиб ўрин олган шеърлар традицион тарздаги ёр ва фироқ, ваъда ва вафони куйлаш доирасидан чиқиб гражданлик мисраларига айланади. Юксак мазмунли ватанпарварлик ғояларини олға суради. Шоир уларда инсон ва унинг куч-қудратини, ақл ва заковатини («Инсон азиз», «Булоқ бошида») улуғлайди; Ватан ва унга муҳаббат мотивларини («Даврон гўзал», «Чаманим», «Гуллади», «Ҳур Ватан», «Ўзбекистонни кўринг», «Ўлкамда») тараннум этади; меҳнатсеварликка, мардлик ҳамда қаҳрамонликка («Кўзгу», «Меҳнат шарофати», «Истасанг» каби) чорлайди.

Тўпламда ўрин олган шеърлар ичида пахта темасига ва унинг яратувчилари—азамат колхозчи деҳқонларга бағишланган асарлар алоҳида пафос билан жаранглайди. Шоир пахтани гавҳар-зарга, пахтакорни заргарга ўхшатади:

Ўзбекистон кўксида очилди
гавҳар пахтамиз,
Ишчи-деҳқонлар бу фанда
заргару, зар пахтамиз.
Кечалар порлаб-чароқлаб
яшнаган юлдуз эмас,
Жилва билан кўкда акс этмиш
мунаввар пахтамиз.

Тўпламда соф ва самимий муҳаббат туйғуларини акс эттирувчи илиқ мисралар, лирик ғазаллар («Кўнгил қувончи», «Қўзғалур», «Дилдор ўзинг»), чуқур социал мазмунга эга бўлган санъаткорона туюқлар ва чиркин табиатли, манман лўттибозларни танқид остига олувчи ҳажвий шеърлар, ўгит ва насиҳат асарлари ҳам бор. Шоир бу шеърларда инсоннинг олижаноб фазилатларини, унинг гўзаллигини мадҳ этади ва шу ғўзалликка доғ туширувчи ярамас табиатли кишилар тоифасини, майпараст, дангаса, мансабпарастларни қаттиқ ҳажв қилади. Бу жиҳатдан унинг «Мен», «Дангасага», «Ярашмаган қилиқ» шеърлари айниқса характерлидир. «Мен» шеърида шоир, худбин амалпарастнинг сатирик қиёфасини гавдалантириб беради ва қаҳрамонни ўз тилидан гапиртириб, шундай мисраларни яратади:

Менда бор кўп характер:
Ҳам ўжарман ҳам абжир,
Ошна-оғайни учун
Кўнглимда йўқ зарра кир.
Гапни қийиб бичаман,
Уйғоқ бўлсам ичаман.
Янги ёғлиқ иш топсам
Эскисидан кечаман.

Автор худбин кишилар характерига хос бўлган барча хусусиятларни — қуруқ савлат, лўттибозларни, муғомбир ва олғирликни, такаббур ва мақтанчоқларни шу образ орқали фош этади.

Ҳабибийнинг «Дангасага», «Ярашмаган қилиқ» шеърлари ҳам катта маҳорат билан ёзилган. У «Ярашмаган қилиқ» шеърида ичкиликка муккасидан кетган киши тилидан сўзлаб, унинг масхарали аҳволини ўқувчи кўз олдида гавдалантиради, ғазаб-нафрат ҳисларини қўзғайди. «Дангасага» шеърида «сояйи салқинга роҳат» деб қочган маккор дангасанинг аҳволидан ҳам кулади, ҳам хафа бўлади. Ялқовликнинг оқибати бадбахтлик, орсизлик келтиражагини уқтиради.

Бўлди ялқовлик, касофатнинг
булоғи, онаси,
Ҳеч оқармас косаси, шўрлик
унинг пешонаси,
Янги бўлмайдир бободан қолгав
уй остонаси,
Яйрамас, ўксиб ҳамиша оила,
ҳамхонаси,
Олға босмас бир қадам, тобора
баттар дангаса.

Шоир дангасаликни «юқумчил дард» деб санайди, ундан эҳтиёт бўлишга чақириб, ориятсиз дангасаларга, текинхўрларга, уларнинг пасткашлик билан кечирган кунига, ножўя хулқ-атворига жирканч билан қарайди.

Тўпламдаги бу каби шеърлар гувоҳлик берадики, аруз вазнида ҳам истаган темани олиб, уни муваффақият билан ифодалаш мумкин. Бунда ҳал қилувчи ролни арузнинг «эскириб қолганлиги» ёки баъзи бировлар айтганидек замонамиз нафасини акс эттиришга «лаёқатсизлиги» эмас, балки авторнинг дунёқараши, тушунча доираси — турмуш тажрибаси ҳамда поэтик маҳоратни қанчалик юксак даражада эгаллай олганлиги ўйнайди. Шундай экан, аруз вазнини қоралашга уринишни ўз ожизлигини ошкора этишга уриниш деб ҳисоблаш керак бўлади. Социалистик реализм методи ўзидан аввалги ижодий методларнинг юксак даражада тараққий этган давомидир. У қайси йўл (шеърий форма) билан Ватан, халқ, давлат манфаатларини ифода этиш қулай экан, буни ҳеч қачон инкор этмайди, адабий ижодда эркин бўлишини қувватлайди. Фикримизча, шоир Ҳабибий ана шу ижодий эркинликдан жуда тўғри фойдаланган ва шеъриятнинг аруз формасида асарлар яратиб, севикли халқи, жонажон Ватанини улуғлайдиган жўшқин қалб куйлари — кўнгил тароналарини яратган.

Бироқ, шу ўринда бир нарсани таъкидлаб ўтиш керакки, гарчанд, тўпламдаги шеърлар куй ва оҳанг жиҳатидан ҳар хил товланиб турса ҳам, уларнинг деярли кўпчилиги тасвирдан кўра, кўпроқ тавсиф, мақташ, мадҳ этиш услубида ёзилган. Агар биз тўпламни бир концерт репертуарига қиёс қилгундай бўлсак, унда ёлғиз қўшиқ ва декломациядан бошқа манзарани кўрмаймиз, ўйинлар, интермедиялар йўқ. Шоир фидокор халқимизни, улуғ Ватанимизни қўшиқ орқали куйлайди, қолоқ ва дангасаларни танқид қилади-ю, аммо уларни тасвир бўёқлари билан кўз олдингизда гавдалантириб беришга етарли аҳамият бермайди. Санъатнинг — бадиий адабиётнинг вазифаси нарса ва ҳодисалар ҳақида статистик маълумот бериш эмас, балки уларни улуғ Горький айтгандай қилиб, типик ҳолатда аниқ ва жонли қилиб тасвирлаш, нарса ва ҳодисаларнинг ўзини кўрсатиш эканлигини унутиб қўяди. Гул ҳақидаги мақтовдан кўра, шу гулнинг ўзини, унинг шайдоси бўлмиш булбулни, унинг оҳанграбо навосини, гул ва булбулга макон бўлган боғни, унинг боғбонини ҳам кўрсатиш кераклигини эътиборга олмайди. Бу камчилик ёлғиз Ҳабибийгагина тааллуқли бўлиб қолмай, умуман барча арузчи шоирларимиз учун ҳам хосдир. Аруз ҳақида паст-у-баланд гапнинг келиб чиқиши ҳам аслини суриштирганда, шу важдандир. Аруз аввалгидай тор қобиқда биқиниб қолмасдан, лирик кайфият ва унинг алоҳида моментларини ифода этиб қолмасдан, панднасиҳат формаси бўлиб қолмасдан, қайноқ ҳаётимизнинг тўлалиги, унинг бутун гўзаллиги билан тараннум этиш формасига айланиши керак. «Кўнгил тароналари» авторига бўлган талабимиз ҳам шу. Шоирнинг маҳорат ва тажрибаси бу талабни қондириш имконига эгадир.

Ф. НАСРИДДИНОВ.

---
[1] Ҳабибий, «Кўнгил тароналари», ЎзССР бадиий адабиёт нашриёти, редактор Шукрулло.

ГЕРМАНИЯ БИРЛАШГАН СОЦИАЛИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ V СЪЕЗДИ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

БЕРЛИН, 16 июль. (ТАСС). Бугун Германия Бирлашган социалистик партияси V съездининг охирги мажлисида Испания, Финляндия, Греция, Бельгия, Голландия, Люксембург, Швейцария, Бразилия, Марокаш, Тунис, Иордания ва Португалия коммунистик ва ишчи партияларининг вакиллари табрик нутқлари сўзладилар. Раислик қилувчи Япония, Янги Зеландия, Уругвай, Австралия ва бошқа мамлакатлардаги коммунистик партиялардан съезд номига келган табрикномаларни ҳам ўқиб эшиттирди.

Съезд Америка империалистларининг Ливандаги ҳарбий интервенциясига қарши норозилик резолюцияси қабул қилди. Съезд делегатлари бу резолюцияда империалистик агрессияга дуч келган Ливан халқига бирдамлик билдирадилар ҳамда америка қўшинларининг Ливандан дарҳол олиб чиқиб кетилишини талаб қиладилар.

Сўнгра, делегат М. Опиц бугун эрталаб съезднинг бўлиб ўтган ёпиқ мажлисида Германия бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети ва Марказий ревизия комиссиясининг янги составини сайлаш натижаларини эълон қилди. Делегатлар бу ахборотни гулдурос қарсаклар билан табрикладилар.

Съездда О. Гротеволь охирги сўзга чиқди. У, Германия Бирлашган социалистик партияси V съездининг тарихий аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтди. О. Гротеволь айтдики, ишчилар синфининг, меҳнаткаш деҳқонларнинг ва меҳнаткаш интеллигенциянинг энг яхши намояндалари бўлган съезд делегатлари Германия Демократик Республикасида социализм йўлидан янада олға бориш масалаларини муҳокама қилдилар ва муҳим қарорлар қабул қилдилар.

О. Гротеволь съезд ишида иштирок этган қардош коммунистик ва ишчи партияларнинг вакилларини делегатлар номидан самимий табриклади. У, қардош партиялар вакилларининг съездда иштирок этиши пролетар интернационализмининг ёрқин намойиши бўлди, деб таъкидлади. О. Гротеволь КПСС Марказий Комитети Биринчи секретари Н. С. Хрушчевнинг съездда сўзлаган нутқи социалистик лагерьнинг жипслигини ва Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги бузилмас дўстликнинг янги далили бўлди, деб уқтириб ўтди.

О. Гротеволь Германия Бирлашган социалистик партияси V съездининг иши тўғрисида, Германия Демократик Республикасида баён этилган фикрлар ҳақида гапириб, республика аҳолиси съезд томонидан қўйилган вазифаларни тўғри тушунди ва уларни амалга оширишга ҳозирдаёқ киришди, деб таъкидлади.

О. Гротеволь халқаро сиёсат масалаларига тўхталиб, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Европада атомсиз зонани вужудга келтириш учун, ядро қуроли синовларини тўхтатиш учун курашмоқда ва Германиянинг қайта бирлаштирилишига ҳар иккала герман давлатлари конфедерациясини тузиш йўли билан эришиш мумкин деб ҳисобламоқда, деди.

О. Гротеволнинг социалистик лагерь шарафига, Германия Бирлашган социалистик партияси шарафига, Германия Демократик Республикаси ва унинг президенти Вильгельм Пик шарафига, бутун дунёда тинчлик ва социализм ғалабаси шарафига айтган табрик сўзларини делегатлар ва меҳмонлар гулдурос овация билан кутиб олдилар.

Съезд қатнашчилари баланд руҳ билан «Интернационал» куйлайдилар.

В. Ульбрихт Германия Бирлашган социалистик партиясининг V съездини ёпиқ деб эълон қилади.

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг пленуми

БЕРЛИН, 17 июль. (ТАСС). АДН агентлиги билдиради: Кеча янги сайланган Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг мажлиси бўлди.

Марказий Комитет ўртоқ В. Ульбрихтни Марказий Комитетнинг биринчи секретари қилиб сайлади.

Марказий Комитет Сиёсий бюросининг аъзолигига Ф. Эберт, О. Гротеволь, Э. Хонекер, Б. Лейшнер, Г. Матерн, Э. Мюккенбергер, А. Нейман, А. Норден, В. Пик, Г. Рау, В. Штоф, В. Ульбрихт, Г. Варнке ўртоқлар сайландилар.

Марказий Комитет Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат қилиб, Э. Бауман Л, Эрмиш, П. Фрелих, К. Хагер, А. Курелла, К. Мевис, А. Пизник, П. Фернер ўртоқлар сайландилар.

Марказий комитет секретарлари қилиб Г. Грюнеберг, К. Хагер, Э. Хонекер, Э. Мюккенбергер, А. Нейман, А. Норден, П. Фернер ўртоқлар сайланди.

Партия контроли Марказий комиссиясининг раиси қилиб ўртоқ Г. Матерн сайланди.

Марказий ревизия комиссиясининг мажлиси ҳам бўлди. Мажлисда ўртоқ Ф. Геблер комиссиянинг раиси қилиб сайланди.

СОВЕТ ЖАНГЧИЛАРИНИ КУЗАТИБ ҚОЛИШ ТАНТАНАЛИ МАРОСИМИ

БУДАПЕШТ, 16 июль. (ТАСС). Венгриядаги Дорог шаҳрининг (Комаром области) минглаб меҳнаткашлари ўз ватанига жўнаб кетаётган совет жангчиларини кеча кузатиб қолдилар. Кузатиб қолиш муносабати билан ўтказилган митингда Венгрия Халқ Республикаси Давлат мажлисининг раиси, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Шандор Ронаи, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг аъзоси Иозеф Шандор, венгер ва совет офицерлари, Дорог районн деҳқонлари, корхона ва шахталарнинг ишчилари ҳозир бўлдилар.

Митингда сўзга чиққан Шандор Ронаи Венгриядан жўнаб кетаётган совет жангчиларига самимий ташаккур сўзлари билан мурожаат қилиб, Совет Армиясининг жангчилари контрреволюцион исённинг оғир кунларида Венгрияга ёрдамга келганликларини венгер халқи ҳеч қачон унутмайди, деди. Совет Иттифоқи, деди у, бутун дунёда тинчликни таъминлаш йўлида катта қурбонлар беришга тайёр эканлигини яна исботлади. Совет Иттифоқининг ёрдами, деб таъкидлади Ш. Ронаи, халқларимиз ўртасидаги қардошларча дўстликни янада кучайтиришга хизмат қилди.

Жўнаб кетаётган совет қисмлари номидан генерал-лейтенант И. В. Тутаринов жавоб нутқи сўзлади.

Венгрия меҳнаткашларининг вакиллари совет жангчиларига гуллар ва совғалар тақдим этдилар.

ҚУРОЛСИЗЛАНИШ ВА ХАЛҚАРО ҲАМКОРЛИК ЖАҲОН КОНГРЕССИ ОЧИЛДИ

СТОКГОЛЬМ, 16 июль. **(ТАСС махсус мухбири).** Бугун Стокгольмда Қуролсизланиш ва халқаро ҳамкорлик Жаҳон конгресси очилди. Делегатлар, жуда кўп кузатувчилар, матбуот, радио вакиллари, Конгресс меҳмонлари «Эриксдальсхаллен» спорт залида эрталаб соат 10 да тўпландилар. Конгресс шу залда бир ҳафта мобайнида иш олиб боради. Катта саҳна тепасида «Қуролсизланиш ва халқаро ҳамкорлик конгресси» деган сўзлар зангор ҳарфлар билан беш тилда ёзилган.

Бу Конгресснинг ўзига хос хусусияти шуки, унинг ишида жуда кўп ва ҳамма жойлардан келган вакиллар қатнашмоқда. Конгрессда буржуа пацифист ташкилотларининг, шунингдек, бевосита тинчлик тарафдорлари ҳаракатига қўшилмаган бошқа жамоат ташкилотларининг ҳам вакиллари кузатувчи сифатида иштирок этмоқда. 70 дан ортиқ мамлакат Стокгольмга ўз делегацияларини юборди. Ҳозиргача 1.100 делегат етиб келди. Делегатларнинг бир қисми Конгрессга бугун етиб келади. Энг кўп сонли делегацияларни Ғарбий Германия (110 делегатдан ортиқ), Швеция, Ҳиндистон ва Япония юбордилар. Совет делегацияси составида таниқлик давлат арбоблари, жамоат ва диний арбоблар — тинчликни ҳимоя қилиш Совети комитетининг раиси Н. С. Тихонов, Бутуниттифоқ савдо палатаси президиумининг раиси М. В. Нестеров, Крутица ва Коломна митрополити Николай, ташқи савдо министрининг биринчи ўринбосари С. А. Борисов ва бошқалар бор. Ҳиндистон делегацияси составида атоқли жамоат арбоби Рамешвари Неру хоним, араб делегацияси составида Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги кенгаши доимий секретариатининг бош секретари Юсуф Ассибоий, Қоҳирада чиқадиган «Алмаса» газетасининг бош редактори Холид Муҳитдин, Япония делегацияси составида Нобель мукофоти лауреати атоқли олим Х. Юкава бор.

Халқлар ассамблеяси олдидан катта тайёргарлик ишлари олиб борилди. Жаҳон Тинчлик Кенгаши бу Конгрессни чақириш ташаббусчиси бўлиб, «Бутун дунёда тинчлик ўрнатилишига интилаётган ҳамма халқларнинг Жаҳон конгрессига вакиллар юборишга» таклиф қилди.

Жаҳон Тинчлик Кенгашининг чақириғи бутун дунёда қизғин маъқулланди. Шу йил май ойида Конгрессга ёрдам бериш халқаро комитети тузилди. Бу комитет составига 30 мамлакатнинг бутун дунёга машҳур сиёсий ва жамоат арбобларидан 120 дан ортиқ киши кирди.

Бугун соат 11 да Конгресс тантанали вазиятда ўз ишини бошлади. Конгрессни «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» Халқаро Ленин мукофоти лауреати машҳур швед ёзувчиси Артур Лундквист очди.

Жаҳон халқлари АҚШнинг Ливандаги қуролли интервенциясига қарши норозилик билдирмоқдалар

☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Хитой Халқ Республикаси ҳукуматининг баёноти

ПЕКИН, 17 июль. (ТАСС). Синьхуа агентлиги билдиради: Хитой Халқ Республикаси ҳукумати АҚШнинг Ливан ишларига қурол кучи билан аралашуви тўғрисида кеча баёнот эълон қилди. Баёнотда бундай дейилади:

Қўшма Штатлар БМТ Уставининг асосий принципларини ошкора равишда бузиб, «Америка гражданларини ҳимоя қилиш» ва «Ливан суверенитетини сақлаб қолиш» баҳонаси остида 15 июлда ўз десант қўшинларини Ливанга юборди ва Ливаннинг ички ишларига қурол кучи билан аралашмоқда. Бу эса, араб халқларининг ўз миллий мустақиллиги йўлидаги ҳаракатини бостириш ва халқаро кескинликни кучайтириш мақсадида АҚШ томонидан қилинган ғоят жиддий ҳарбий авантюрадир. Хитой Халқ Республикаси ҳукумати ва хитой халқи Американинг агрессиясини қатъий равишда қоралайдилар ҳамда шу муносабат билан жиддий норозилик билдирадилар.

АҚШ ва бошқа ғарб мамлакатлари Ливанга нисбатан қуролли интервенция бошлашни кўпдан бери ният қилиб келган эдилар. Лекин улар араб халқларининг қатъий қаршилик кўрсатиши, шунингдек, тинчликсевар давлатларнинг ва бутун дунё халқларининг қатъий қаршилиги туфайлигина бу ниятларини рўёбга чиқаришга муваффақ бўлмаган эдилар. Эндиликда Ироқда миллий мустақиллик йўлидаги ҳаракатда эришилган буюк ғалаба мустамлакачиларнинг Ўрта Шарқдаги ҳукмронлиги негизларини қақшатиб қўйганлиги сабабли, дарғазаб бўлган ва ташвишга тушган АҚШ ҳукумати шу даражага етдики, у, жаҳон жамоатчилигининг норозиликларига қарамай, Ливанда ошкора равишда қуролли интервенция бошлади ва шу билан бирга, Иорданияга бостириб киришга ҳамда Ироқ Республикасига таҳдид қилишга уринмоқда. АҚШнинг бу хил агрессив ҳаракати араб халқларига нисбатан сурбетларча қилинган иғвогарликкина бўлиб қолмай, шу билан бирга, Ғарбий Осиёда ва бутун дунёда тинчликни жиддий хавф остига қўймоқда. «Ўз гражданларини ҳимоя қилиш» ва «Ливаннинг суверенитетини сақлаб қолиш» деган баҳоналар АҚШнинг ошкора агрессив ҳаракатларини ниқоблай олмайди. Барча тинчликсевар мамлакатлар ва халқлар Америка қўшинларининг Ливандан дарҳол олиб чиқиб кетилишини ҳамда АҚШнинг ҳарбий иғвогарликларига хотима берилишини қатъий талаб қилишлари лозим.

Ҳамма халқлар ўз ҳукуматини танлаш ҳуқуқига эгадирлар ва бу ишга аралашишга йўл қўйиш мумкин эмас. Америка империалистларининг араб халқларига нисбатан қуролли интервенцияси муқаррар барбод бўлади. Ливан, Ироқ ва барча араб халқларининг ўз мустақиллиги йўлидаги кураши яккаланган кураш эмас. Осиё ва Африка халқлари билан бирга, барча тинчликсевар мамлакатлар ва халқлар билан бирга олти юз миллионли хитой халқи араб халқларининг адолатли курашини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлайди. Агар АҚШ ўз агрессив қўшинларини Ливандан дарҳол олиб чиқиб кетишдан бош тортадиган бўлса, у ҳолда унинг ўзи учун ачинарли оқибатлар келиб чиқади.

ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ИРОҚ РЕСПУБЛИКАСИНИ ТАНИДИ

ПЕКИН, 16 июль. (ТАСС). Синьхуа агентлиги билдиради:

Хитой Халқ Республикаси ҳукумати Ироқ Республикасини танишга қарор қилди.

ХИТОЙ ХАЛҚИ ИРОҚ ХАЛҚИНИНГ ҒАЛАБАСИНИ ТАБРИКЛАМОҚДА

ПЕКИН, 16 июль. (ТАСС). «Осиёдаги яна бир халқ мустамлакачилик кишанларини улоқтириб ташлади ва миллий мустақилликка эга бўлди», — деб таъкидлайди «Жэньминь жибао» газетаси Ироқ Республикасининг эълон қилинганлигини табриклаб ёзган бош мақоласида.

Хитой халқи, деб ёзади газета, Ироқ халқини ва унинг ғалабасини қизғин қўллаб-қувватлайди. Ироқ халқи сингари Хитой халқи ҳам империалистик давлатларнинг агрессияси ва босмачилигидан, империализм агентлари бўлган феодал ҳокимларнинг ҳукмронлигидан узоқ вақт давомида азоб чеккан эди. Шу сабабли, у, Ироқ халқининг қаҳрамонона курашини қардошларча хайрихоҳлик билан кузатмоқда. Иккала мамлакат халқлари гарчи бир-биридан минглаб километр масофада бўлсалар ҳам, Хитой халқи Ироқ халқининг ғалабасини ўз ғалабаси деб ҳисоблайди.

Газета империалистларнинг Шарқ халқлари курашини қурол кучи билан бостириш йўлидаги уринишлари ҳақида ва шу муносабат билан Американинг Ливандаги интервенцияси ҳақида ёзиб, бу интервенция мустақиллик учун курашувчиларни қўрқитолмайди, деб таъкидлайди. Америка империалистларининг Ливандаги интервенцияси Ўрта Шарқ халқларининг қарши ҳаракатини янада кучайтириб юборади ва Сувайш авантюраси сингари муқаррар барбод бўлади.

АНҚАРАДАГИ КЕНГАШ ТАМОМ БЎЛДИ

ПАРИЖ, 16 июль. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги мухбирининг Анқарадан билдиришича, Бағдод пактида қатнашувчи уч мусулмон мамлакати бошлиқларининг жуда махфий вазиятда ўтказилган кенгаши кеча кечаси тамом бўлган.

Франс Пресс мухбирининг хабар беришига кўра, кенгаш қатнашчилари — Туркия президенти Жалол Баёр, Эрон шоҳи Муҳаммад Ризо ва Покистон президенти Искандар Мирза президент Эйзенхауэрга меморандум юборганлар. Улар бу меморандумда Яқин ва Ўрта Шарқда вужудга келган аҳвол муносабати билан, айниқса Ливанда ва Ироқда юз берган кейинги воқеалар муносабати билан ўз нуқтаи назарларини баён этиб берганлар.

Мухбирнинг ёзишича, кенгаш қатнашчилари Ливанга америка қўшинларининг туширилганлигини маъқуллаб, президент Эйзенхауэрга махсус мактуб юборганлар.

ИРОҚДАГИ ВОҚЕАЛАРГА ДОИР

НЬЮ-ЙОРК, 17 июль. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг Бағдод радиоси берган хабарга асосланиб билдиришича, Ироқнинг собиқ короли Файсал валиаҳд Абдил Илоҳ билан айни бир вақтда ўлдирилган.

Файсал ва Абдил Илоҳ, деб хабар беради Бағдод радиоси, Валиаҳд 14 июль эрталаб король билан музокаралар олиб боришга уринган армия офицерларига қарата ўт очиш тўғрисида сарой соқчиларига буйруқ бериб турган вақтда ўлдирилганлар.

Америка агрессияси умумий тинчликка ва хавфсизликка таҳдид қилмоқда

ҚОҲИРА, 16 июль. (ТАСС). Қўшма Штатларнинг Ўрта Шарқдаги империалистик агрессияси араб жамоатчилиги кенг доираларида ғазаб ва норозилик туғдирди. Араб матбуоти Араб Шарқидаги озодлик ҳаракатини ўзининг ҳарбий кучи билан бостиришга уринаётган АҚШнинг агрессив ҳаракатларига лаънатлар айтмоқда. Газеталар Ўрта Шарқдаги империалистик интервенцияга қарши норозилик билдириб, Америка агрессияси умумий тинчликка ва хавфсизликка таҳдид қилмоқда, деб таъкидламоқдалар.

Араб жамоатчилиги СССР вакили А. А. Соболевнинг Хавфсизлик Кенгашида сўзлаган ва Қўшма Штатларнинг араб давлатларига қарши агрессиясини қоралаган нутқига зўр эътибор билан қарамоқда. Матбуот Совет Иттифоқи агрессияга ва чет мамлакатларнинг Ўрта Шарқ мамлакатлари ишларига аралашувига қатъий равишда қарши чиқмоқда, деб таъкидлайди. «Алаҳром», «Алжумҳурия» ва «Ашшаоб» газеталари Хавфсизлик Кенгашидаги совет вакилининг Америка қўшинларини Ливандан дарҳол олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги талабини катта сарлавҳа қилиб босиб чиқармоқдалар.

Ливан оппозиция арбобларининг баёноти

БАЙРУТ, 16 июль. (ТАСС). Матбуотнинг хабар беришича, Байрутдаги қўзғолончи кучларнинг қўмондони Саиб Салом Америка десантининг туширилганлиги қўзғолончиларни чўчитмайди, деган. Биз, деган у, чет эл оккупантларига қарши ҳар бир кўчада, ҳар бир уйда жанг қиламиз. Ливандаги қўзғолон ҳаракатининг раҳбарлиги қўзғолончилар билан ёнма-ён туриб охиригача кураш олиб боради.

Ливан қўзғолон ҳаракатининг раҳбарлиги эълон қилган хитобномада бундай дейилади: «Чет эл оккупантларининг этиги остида яшагандан кўра, озодлик ва шон-шараф учун курашда ҳалок бўлиш афзалроқдир».

Американинг Ливандаги агрессиясига қарши

ДАМАШҚ, 16 июль. (ТАСС). Бирлашган Араб Республикаси Сурия районининг жамоатчилиги ва матбуоти Америка қўшинларининг Ливанга туширилганлиги тўғрисидаги хабарни қаттиқ ғазаб билан қарши олди. Жамоат ва сиёсий доиралар Америка қўшинларининг интервенциясини Яқин Шарқда тинчлик учун жиддий хавф деб ҳисобламоқдалар.

«Аннаср» газетаси бош мақолада АҚШ бу хил авантюрага берилиб, бутун дунёга қарши чиқди, деб таъкидлайди. Американинг ўз «тинчликсеварлигини» исботлаш учун ишлатган ёлғончилиги ва ҳийла-найранглари эндиликда ҳаммага аён бўлиб қолди, деб таъкидлайди газета. Ливаннинг ички ишларига империалистларнинг аралашувига қарши кураш олиб бориш учун ҳамма халқлар ўз кучларини сафарбар қилишлари лозим.

«Алжумҳур» газетаси барча эрксевар халқларни бу агрессияга зарба бериш учун қатъий чоралар кўришга даъват этади.

Туркияга Америка қўшинлари туширилди

НЬЮ-ЙОРК, 17 июль. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг Аданадан (Жанубий Туркия) хабар беришича, кеча америкалик солдатлар тушган кўпгина Америка ҳарбий транспорт самолётлари Аданадаги ҳарбий ҳаво базасига қўнган. Америка вакилларидан бири, деб ёзади мухбир, бу қўшинларнинг туширилишини «йирик операция» деб атади, аммо унинг тафсилотларини айтиб беришдан бош тортди.

Сўнгра хабарда айтиладики, бу ерга келтирилган америкалик солдатлар Американинг 24-дивизияси составига кирадилар.

Адана шаҳри Туркиянинг жанубий қирғоғида жойлашган бўлиб, бу шаҳардан Байрутгача 200 миля ва Аммонгача (Иордания) 300 миля учиб бориш керак.

Бу операция давомида, деб таъкидлайди мухбир, Ўрта Шарққа ҳаво йўли билан 11.000 га яқин солдат ташилади деб ўйлайдилар.

Англиянинг Иорданияга қарши интервенцияси

ПАРИЖ, 17 июль. (ТАСС). Телеграф агентлигининг хабар беришича, инглиз авиадесант қўшинлари Кипр оролидаги ҳарбий ҳаво базаларидан келтирилиб, Иорданияга туширилган.

Франс Пресс агентлигининг хабар беришича, десантчиларнинг биринчи группаси Иорданияга туширилгандан кейин инглиз парашютчилари тушган самолётлар муайян вақт ўтиши билан Кипр оролидан парвоз қилиб турган.

Иорданияга инглиз қўшинларининг туширилиши

ПАРИЖ, 17 июль. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги мухбирининг Аммондан билдиришича, инглиз авиадесант қўшинларининг биринчи группаси бугун эрталаб Иорданияга туширилган.

Ливан қўзғолончилари билан Американинг оккупацион қўшинлари ўртасида қуролли тўқнашувлар

ДАМАШҚ, 17 июль. (ТАСС). Дамашқ радиосининг хабар беришича, Ливанда Байрутдаги Америка банки биноси олдида ҳамда Ливан парламенти биноси олдида тўпланиб турган Америка оккупацион қўшинлари билан қўзғолончилар ўртасида кеча отишма бўлган. Америкалик қўшинлар биринчи бўлиб қўзғолончиларнинг мустаҳкамланган позицияларини ўққа тутганлар, қўзғолончилар ҳам бунга жавобан ўт очганлар. Отишма натижасида америкалик ўн солдат ўлган. Кўп ярадорлар бор.

Америкалик қўшинлар банк ва парламент биносини ташлаб чиқиб кетишга мажбур бўлганлар.

Радио берган хабарда айтилишича, Ливан армиясининг қаршилик кўрсатувчи халқ кучлари томонига ўтган баъзи ҳарбий қисмлари бу жангда қўзғолончилар томонида туриб қатнашган.

Хавфсизлик Кенгашининг мажлиси

НЬЮ-ЙОРК, 16 июль. (ТАСС). Хавфсизлик Кенгашининг бугунги мажлисида АҚШ вакили Лодж сўзга чиқиб, Америка қўшинларининг Ливанга туширилганлигини оқлайдиган ва маъқуллайдиган ўз резолюцияси проектига изоҳлар берди. Лодж Америка қўшинларининг Ливанни оккупация қилиши БМТ Уставига мувофиқдир ва кузатувчилар группаси зиммасига юкланган вазифаларни бажаришга ёрдам бера олади деб даъво қилиб, тамомила мантиқсиз гапларни айтди. Шу билан бирга у Ливандаги Америка қўшинларига кузатувчилар билан алоқа боғлаш ва улар билан ҳамкорлик қилиш тўғрисида кўрсатма берилганлигини асос қилиб кўрсатди. Бироқ, кузатувчилар группасининг телеграммаси Хавфсизлик Кенгаши аъзоларига маълумдир, бу телеграммада кузатувчилар ўз ваколатларидан четга чиқмасдан, чет эл қўшинлари билан алоқа боғлай олмайдилар, деб кўрсатилади. Лодж кузатувчилар группасининг ҳаракатларини мунофиқона мақтади, аммо бу группанинг хулосаларини тамомила эътиборсиз қолдирди.

СССР вакили А. А. Соболев Американинг резолюция проектини қаттиқ танқид қилди. У Хавфсизлик Кенгаши томонидан бу хил резолюциянинг қабул қилиниши Ливан халқига қарши ва бошқа араб мамлакатлари халқларига қарши агрессия ҳаракатини маъқуллаш бўлур эди, деб таъкидлади.

АҚШ вакили Лодж Америка қўшинларининг Ливанга туширилганлиги тўғрисидаги масаланинг моҳияти жиҳатидан Совет вакили томонидан келтирилган фактларни рад этишга ҳатто уринмаган ҳам. Лодж бунинг ўрнига БМТ доирасида Совет Иттифоқига қарши бундан аввал кўп марта айтган ва сийқаси чиқиб кетган туҳмат гапларини яна такрорлади.

Япония вакили гарчи бир неча писандаларни қилган бўлса ҳам аслда, Америка резолюциясини қувватлади.

Совет Иттифоқи вакили А. А. Соболев АҚШ вакилининг нутқи тўғрисида қисқача мулоҳазаларни айтди. Лодж масаланинг моҳияти жиҳатидан жавоб бериш ўрнига, деди Соболев, Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисида ёлғон гаплардан иборат бўлган эски материаллардан ва уйдирмалардан яна фойдаланишни афзал кўрди. Бирлашган Араб Республикасининг Ливан ички ишларига «аралашуви» тўғрисида қандайдир сирли манбалардан олинган «фактлар»га келганда, деб таъкидлади Соболев, шуниси ғалатики, АҚШ бу «фактлар»ни текшириш учун Ливанда турган БМТ кузатувчилари группасига нима сабабдан ҳозиргача топширмаган.

Сўнгра Хавфсизлик Кенгашининг мажлисида Нью-Йорк вақти билан кундуз соат 3 гача (Москва вақти билан соат 22 гача) танаффус эълон қилинди.

НЬЮ-ЙОРК, 17 июль. (ТАСС). Хавфсизлик Кенгашининг кундузги мажлиси бошида Бирлашган Араб Республикаси вакили Лутфий сўзга чиқди. Лутфий АҚШ вакили Лоджнинг Бирлашган Араб Республикасини айблаб яна такрорлаган гапларига тўхталиб, бу айблашлар фактларга тўғри келмайди ва БМТ кузатувчиларининг хулосалари билан рад этилади, деб таъкидлади. Лутфий БМТ бош секретари Хаммаршельднинг Хавфсизлик Кенгашида сўзлаган нутқи АҚШнинг Ливандаги қуролли интервенциясини ҳеч нима билан оқлаш мумкин эмаслигини яна бир марта тасдиқлади, деди.

Бирлашган Араб Республикаси вакили Ливан парламенти раисининг телеграммасини ўқиб эшиттирди. Бу телеграммада Ливан халқи суверен иродасининг бирдан-бир ифодачиси бўлган Ливан парламенти Америка қўшинларининг туширилиши тўғрисида ҳатто хабардор ҳам қилинмади, дейилади. АҚШнинг бу ҳаракатига телеграммада «Ливаннинг суверенитетига ва мустақиллигига қасд қилиш» деб баҳо берилади. Мен Америка қўшинларининг Ливан территориясидан дарҳол олиб чиқиб кетилишини талаб қиламан, дейди Ливан парламентининг раиси.

Лутфий АҚШнинг Ливандаги қуролли интервенцияси бутун дунёда ғазаб ва норозилик туғдирганлигига Хавфсизлик Кенгашининг эътиборини жалб этди. У, жумладан, Нерунинг Ливандаги воқеалар ливанликларнинг фақат ички ишидир ва бу ишга ташқи кучларнинг аралашуви умумий тинчликка хавф туғдиради, деган баёнотини ўқиб берди.

Шундан кейин СССР вакили А. А. Соболев сўзга чиқиб, Совет Ҳукуматининг Яқин Шарқдаги аҳвол тўғрисидаги баёноти текстини ўқиб эшиттирди.

Сўнгра раис Хавфсизлик Кенгаши аъзоларига тақдим этилган резолюцияларга тузатишлар киритиш тўғрисида фикр олишишга имкон бериш учун мажлисни бир соатга тўхтатди.

Хавфсизлик Кенгашининг кундузги мажлиси вақтида БМТ биноси олдида америкалик гражданларнинг оммавий намойиши бўлди. Намойиш қатнашчилари АҚШнинг Ливандаги қуролли интервенциясига қарши норозилик билдирдилар. Намойиш: «Ливандан қўлингни торт!» шиори остида ўтди.

БОШ МИНИСТР НЕРУНИНГ БАЁНОТИ

ДЕҲЛИ, 17 июль. (ТАСС). Ҳиндистон бош министри Неру кеча кечқурун Оллаҳобод университети студентлари олдида нутқ сўзлаб, агар ташқи кучлар Ливан ёки Ироқнинг ички ишларига аралашсалар, жаҳон урушининг бошланиши эҳтимол, деб огоҳлантирди. Неру ғарбий Осиёдаги аҳвол жуда жиддий деб таъкидлаб, бир давлатнинг биргина сохта қадами ёнғин чиқазиши мумкин, деди. Неру бир мамлакатнинг иккинчи мамлакатга қўшин юборишига қатъиян қарши эканлигини таъкидлади. Неру Ҳиндистон Ливаннинг ёки Ироқнинг ишларига аралашмоқчи эмас, лекин у бу давлатларда юз бераётган воқеаларга жуда қизиқмоқда, деди. Неру Ливандаги ва Ироқдаги воқеалар ички воқеалардир, деб уқтириб ўтди. Сиз, деди у, бу воқеаларни граждан уруши деб аташингиз мумкин.

Селвин Ллойд Қўшма Штатларга жўнаб кетди

ЛОНДОН, 17 июль. (ТАСС). Англия ташқи ишлар министри Селвин Ллойд Ўрта Шарқдаги воқеалар муносабати билан АҚШ давлат секретари Даллес билан шошилинч музокаралар олиб бориш учун кеча кечқурун Қўшма Штатларга самолётда учиб кетди. У Канада ташқи ишлар министри С. Смит билан ҳам учрашади.

Э. СТИВЕНСОН ТОШКЕНТГА КЕЛДИ

Икки ўғли ва бир группа дўстлари билан бирга Совет Иттифоқи бўйлаб туристик саёҳати қилаётган АҚШ демократик партияси раҳбари Э. Стивенсон 17 июлда Тошкентга келди.

Тошкент аэропортида Стивенсон жанобларини ва унинг ҳамроҳларини Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Ш. Исломов, Чет эллар билан маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти правлениесининг раиси Ш. К. Ширинбоев, «Интурист» вакили В. И. Абрамов, жамоатчилик вакиллари, журналистлар кутиб олдилар.

(ЎзТАГ).

Телевизор Экранида

18 ИЮЛДА

19.30 Саноат ходимлари учун ўзбек тилида эшиттириш.
19.50. Киножурнал.
20.00 Балетлардан парчалар.
20.35 Бадиий фильм. — «Пигмалион».

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРНИНГ ЁЗГИ БИНОСИДА — 19 ва 20/VII да Жаҳон ва Бутуниттифоқ **давлат халқ рақс ансамбли концертлари.** Концерт кеч соат 9 да бошланади. Билетлар кундуз соат 3 дан сотилади.

«ИСКРА» (ёзги) — кенг экранли фильм **Уч денгиз оша.**

«ИСКРА» (қишки) — кундуз ва кечқурун **Тентак.**

КАФАНОВ номли — **Тентак.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34808. 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 29040. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 05425. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № Б-526.